

SLUTTRAPPORT

DELPROSJEKT 1.

FAGLIG PLATTFORM OG PROFIL

SLUTTRAPPORT

DELPROSJEKT 1 - FAGLIG PLATTFORM OG PROFIL

Gruppe	
Medlemmer	<ul style="list-style-type: none"> • Pål Augestad, viserektor, HiT (leder) • Jorun Ulvestad, prorektor, HBV (nestleder) • Hans Anton Stubberud, dekan, HBV • Rigmor Baraas, prodekan, HBV • Morten C. Melaaen, dekan, HiT • Anette Bischoff, instituttleder, HiT • Ingerid Fossum, prodekan, HBV • Anne H. Glenna, instituttleder, HiT • Sandra Michelle, studentrepresentant Kleven, HBV • Camilla Berg Rindahl, studentrepresentant, HiT • Kristin Rydjord, faglig representant Tholin, HBV • Runar Bakken, faglig representant, HiT • Mette Kammen, fra sekretariatet, HiT
Mandat	<p>Prosjektgruppen skal utrede og komme med forslag til faglig plattform, profil og prioriteringer for den nye institusjonen. Den nye institusjonens profil skal legge rammer for og beskrive innretningen av institusjonens kjernevirksomhet: Utdanning, forskning og kunnskapsformidling. Profilen skal sammen med visjonen uttrykke den nye institusjonens identitet og viktigste kjennetegn.</p> <p>Institusjonens profesjons- og arbeidslivsrettede hovedprofil forutsetter stor grad av tverrfaglighet og tverrsektorielt samarbeid. Dette må komme til uttrykk i prosjektgruppens forslag.</p> <p>Prosjektgruppen skal:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Beskrive grunnleggende utdannings- og forskningsområder i den nye institusjonen. 2. Beskrive framtrepende trekk ved våre utdanningsprogrammer og vår forskningsvirksomhet. 3. Beskrive den nye institusjonens egenart og kjerneverdier. 4. Komme med forslag til områder hvor den nye institusjonen kan ta nasjonale posisjoner. 5. Identifisere områder hvor en har særlig mulighet for å lykkes internasjonalt 6. Foreslå faglige visjoner, mål og prioriteringer for den nye institusjonen i et 5 – 10 års perspektiv. 7. Foreslå tverrfaglige tematiske satsingsområder innenfor forskning, utdanning og innovasjon, basert på forprosjektets utredning.

Forord

Jeg har ledet arbeidet med å utkrystallisere en faglig plattform og profil for HSN. Arbeidet har vært krevende fordi det har vært vanskelig å skaffe seg full oversikt over alle faglige saler, rom og kroker i de to institusjonene. Ideelt skulle alle i prosjektgruppa ha den totale oversikten over eksisterende tema, fag, fagområder og vitenskapsområder. Idealtilstanden for en som skal bygge noe nytt er at man kan legge alle byggeklosser ut på et bord, og så se hva som passer best samme. Og på grunnlag av tilgjengelig materiale og bygningsmessige idealer, konstruere man så en kunnskapsborg som har en tydelig figur i utdanningslandskapet.

Men virkeligheten avviker fra idealtilstanden. Dels er man uenige om hva som er byggeklossene, dels har man ulike arkitektoniske idealer og dels oppdager man nye muligheter i det øyeblikket man er i gang med selve konstruksjonsarbeidet. Men det er dessverre ikke tid og anledning til å starte helt forfra.

Gruppa har hatt 13 til bords når alle har vært til stede, inkludert Mette Kammen fra sekretariatet. Det har vært stort engasjement på møtene, og slik sett har vi ikke hatt gratispassasjer problematikken. Jeg opplever at alle ønsker å bidra til at HSN skal bli en konkurransekraftig kunnskapsaktør som raskt tar steget opp blant de beste utdanningsinstitusjonene i Norge. Jeg takker alle deltakerne for innsats, kraft og humør.

Mange har, direkte og indirekte, bidratt til denne utredningen. Vi har fått innspill fra dekaner, instituttledere og fagansatte. Og vi har fått innspill og underlagsdokumenter fra administrasjonene ved de to institusjonene. Jeg vil takke for alle små og store bidrag. En spesiell takk til seniorrådgiver Mette Kammen. Det er blitt sagt at skryt og «godord» falmer når det gjentas for ofte, men jeg mener at gjentakelser kun bidrar til å tydeliggjøre personens karaktertrekk. Derfor gjentar jeg det som jeg skrev i forordet til rapporten om mulighetsområder for HSN: «...Mette har holdt styr på myriader av innspill, dokumenter og møter. Uten hennes evne til å organisere, skrive og utfordre vil det neppe blitt en rapport i det hele tatt. Jeg takker så mye for strukturerende grep, kritiske spørsmål og et tonn med pågangsmot».

En spesiell takk også til prorektor ved HBV, Jorun Ulvestad. Jorun har vært nestleder i gruppa og har tatt ansvar fra første dag. Hun har kommet med konstruktive innspill, skrevet tekster, ledet møter og lagt for dagen en imponerende tålmodighet. Uten Joruns støtte, intelligens og diplomati, ville prosessen fort endt i kaos og tragedie.

Jeg håper at rapporten hjelper oss til å oppdage nye muligheter for faglig samarbeid, et samarbeid som kan gi oss et forskningsmessig løfte. Dersom vi skal bli synlige i forskningslandskapet kan vi ikke utelukkende ta de samme valgene som alle andre gjør, vi må også tørre å satse på noe eget. Diffraksjon handler egentlig om lys, optikk og syn. Om at det vi ser er avhengig av hvilke optiske instrumenter vi er utrustet med. *Speilet* kaster lysstrålen udelt tilbake (refleksjon), mens *et prisme* bryter og vender strålen (diffraksjon). Diffraksjon kan også brukes som en metafor på å bryte opp noe. Kun ved å bryte med det gjengse kan vi oppdage nye sammenhenger og koplinger. Da kan vi lage fortellinger, studier og forskning som tar uventede retninger, og som dermed lar oss få øye på noe nytt.

Pål Augestad

INNHALDSFORTEGNELSE

1	Innledning	5
2	Visjon og profil for HSN	5
2.1	Forslag til visjon	6
2.2	Forslag til profil.....	7
3	Fagområder i HSN	8
3.1	Hva er et fagområde?.....	8
3.2	Doktorgradprogrammene som fagområder.....	9
3.3	Barnehage, skole og høyere utdanning.....	10
3.4	Friluftsliv, idrett og kroppsøving.....	11
3.5	Helse og velferd	12
3.6	Humanistiske fag.....	13
3.7	Maritim virksomhet	14
3.8	Natur, helse og miljø	15
3.9	Synsvitenskap	16
3.10	Teknologi	17
3.11	Tradisjonskunst og praktisk-estetiske fag.....	18
3.12	Økonomi, ledelse og politikk.....	19
3.13	Konkluderende betraktninger	20
4	Forslag til tverrfaglig satsingsområder	22
4.1	Om forslagene til tverrfaglige satsingsområder.....	22
4.2	Reiseliv og kulturarv	23
4.3	Helse- og velferdsteknologi	23
4.4	Velferdsstat, menneskerettigheter og sosial innovasjon	24
4.5	Realfag i profesjonsutdanningene	25
4.6	Helsefremmede arbeid	26
4.7	Bærekraftig utvikling.....	26
4.8	Syn, motorikk og læring.....	27
4.9	Tverrfaglige satsingsområder: Oppsummering og konklusjon	28
5	Mål og prioriteringer for HSN	28
5.1	Innledning	28
5.2	Forslag til mål og prioriteringer	29
6	Konklusjon	30

1 INNLEDNING

Målet for delprosjekt 1 er å foreslå en faglig plattform, profil og prioriteringer for den nye institusjonen innenfor rammene av det overordnede samfunnsoppdraget, vedtatt tentativt faglig profil og visjon.

HSN skal ifølge høgskolemandatet bidra til kunnskaps- og kompetanseutvikling til beste for regional utvikling og nyskaping i privat og offentlig sektor. I utarbeidelsen av faglig plattform og profil har prosjektgruppen lagt vekt på at disse forslagene skal være forankret i aktuelle samfunnsutfordringer og behov. Om forslagene svarer til forventningene fra regionene håper vi å få en tilbakemelding på i høringsrundene med de eksterne referansegruppene, som skal gjennomføres i løpet av november 2015.

I styresaken om fusjonen mellom HiT og HBV står det at institusjonen skal ha en profesjonsrettet og arbeidslivsorientert hovedprofil som tilbyr utdanning, forskning og kunnskapsformidling av høy kvalitet i samhandling med arbeids- og samfunnsliv i regionen og andre nasjonale og internasjonale kunnskapsaktører. Prosjektgruppen har i forslaget nedenfor utformet et forslag til visjon, profil og faglig plattform (fagområder og tverrfaglige satsingsområder). I forlengelsen av dette har vi, i rapportens siste del, også utformet et forslag til målsettinger og prioriteringer som skal støtte opp om og utvikle den faglige plattformen og profilen til HSN.

Anbefalingene fra delprosjekt 1 er utformet innenfor en meget stram tidsramme. Første møte i prosjektgruppen ble gjennomført 19. august, og anbefalingene ble levert 30. oktober. Det sier seg selv at dette har gitt store begrensninger i involvering av fagmiljøene ved HiT og HBV. Prosjektgruppen har også brukt en del tid på å tolke og konkretisere mandatet og begreper som fagområde, visjon, mål og prioriteringer. Vi håper at våre innspill til begrepsavklaringer, erfaringer med arbeidsprosesser, og konkrete anbefalinger kan gi noen gode ansatser til den endelige utformingen av HSNs faglige plattform og profil.

2 VISJON OG PROFIL FOR HSN

I saksframlegget til høgskolestyret ved HBV 13. mars 2015 finner vi følgende forståelse av hva en visjon bør være: *En god visjon er forankret i virksomhetens samfunnsoppdrag og løfter fram og uttrykker en ønsket utviklingsretning og hvilke verdier og resultater institusjonen vil søke å realisere og oppnå. Visjonen skal være noe å strekke seg etter og kan potensielt bidra til å forsterke en felles identitet og drivkraft. Sammen med institusjonens overordnede profil skal den signalisere til omverdenen hva som er institusjonens identitet, særpreg og hvilke verdier som ligger til grunn for kjerneaktivitetene forskning, utdanning og kunnskapsformidling.*

Prosjektgruppa synes dette er en god beskrivelse av hva en visjon og en overordnet profil skal være, og har valgt å arbeide i forlengelsen av denne forståelsen. I tillegg har vi merket oss at mandatet innebærer at den nye institusjonens profil skal legge rammer for og beskrive innretningen av institusjonens kjernevirksomhet: utdanning, forskning og kunnskapsformidling. Vi har også lagt vekt på å trekke inn elementene i Vedlegg A til styresaken av 13. mars 2015 som bl.a. viser til samfunnsoppdraget som er nedfelt i lovverket, til bærekraft og internasjonal konkurransedyktighet - og til å være en byggende og kritisk forsknings- og utdanningsinstitusjon med et arbeids- og læringsmiljø som fremmer nysgjerrighet, åpenhet, samarbeid, solid forskningsbasert kunnskap, kritisk refleksjon, etisk bevissthet og personlig integritet.

Som det går fram av beskrivelsene ovenfor kan det være vanskelig å trekke helt klare skiller mellom visjon og profil. Arbeidsgruppen har derfor lagt vekt på at disse skal fungere komplementært, og har prioritert ulike tekstelementer slik at det som ikke trekkes inn i visjonen blir nevnt i profilen – og visa versa.

Det å utforme konkrete forslag til visjon og profil er et arbeid der mange ulike forståelser møtes, og der fortellingen om hvordan høgskolen skal utvikle seg næres av en rekke ulike perspektiver og ambisjoner. Studentene som deltok i arbeidet har på en konstruktiv måte bidratt til å utfordre de øvrige medlemmene i gruppa på sentrale områder, noe som har gitt nødvendige påminninger og viktige innsikter. De har bl.a. brakt inn perspektiver på samhandling mellom studenter og ansatte i fag og forskning, nåværende studenters betydning for rekruttering av nye, e-læringens betydning for en framtidsrettet institusjon, «fairtraide» som verdi og nødvendigheten av å involvere studentene som en ressurs. Andre forhold som etter hvert ble løftet frem av prosjektgruppa var følgende: HSN skal være en partner for regionalt arbeidsliv, HSN skal drive praksisnær og samfunnsrelevant utdanning, HSN skal ha en gjennomgående satsing på entreprenørskap og innovasjon, og HSN skal ha fokus på bærekraft.

Det har ikke vært lett å prioritere mellom viktige verdier som både studenter, ansatte og våre omgivelser kan kjenne seg igjen i og oppleve som vesentlige og reelle – med appell til fellesskapet som bidrag til identitetsdanning og som egnet til å beskrive vår egenart. Visjoner og profiler kan lett virke pålesset med mange gode intensjoner, og resultatet kan bli velmenende, men utydelig. Vi har derfor prøvd å unngå situasjonen som Snorre refererer til i fortellingen om Tormod Kolbrunarskald, som utbryter «Drep meg herre konge, berre ikkje med graut».

Et annet dilemma som har vært diskutert dreier seg om hvor høyt våre ambisjoner bør strekke seg. Skal vi være «best i verden» eller «gjøre oss gjeldende i kunnskapsfronten». Vi har valgt det vi mener vil inngi tillit, gjennom formuleringer som viser at vi vil arbeide hardt og smart for å nå både høyt og langt, uten å være urealistiske med tanke på de ressursene vi har til rådighet.

2.1 FORSLAG TIL VISJON

En visjon kan formuleres på ulike måter. Uansett bør ikke teksten være for lang, og den bør være tydelig og rett på sak. Forslaget som følger nedenfor framhever innledningsvis kjerneaktivitetene utdanning/læring og forskning. Den vektlegger våre ambisjoner om å være nyskapende. Verdien av kvalitet blir tydeliggjort, og det samme gjelder viktige akademiske verdier som nysgjerrighet, kritisk refleksjon, etisk bevissthet og personlig integritet. Visjonen understreker dessuten nødvendigheten av bærekraft innenfor et samfunn som vektlegger verdiskapning, samtidig som den signaliserer stor oppmerksomhet mot viktige samfunnsverdier som velferd og arbeid. Avslutningsvis framhever den vårt særpreg og vår identitet som en profesjonsorientert institusjon.

Forslag til visjon:

Vi lærer og forsker sammen!

- Stimulerer til nyskapende utdanning, forskning og kunnskapsformidling av høy kvalitet
- Utvikler nysgjerrighet, kritisk refleksjon, etisk bevissthet og personlig integritet
- Fremmer et bærekraftig, verdiskapende og velferdsorientert samfunns- og arbeidsliv
- Utdanner fremtidens profesjonsutøvere i nært samarbeid med praksisfeltet

2.2 FORSLAG TIL PROFIL

HSN har profesjonsrettete, arbeidslivsorienterte og samfunnsrelevante utdanninger. Gjennom nærhet til praksis og i kombinasjon mellom disiplin- og profesjonskunnskap, arbeider vi kontinuerlig for å utvikle attraktive forskningsbaserte utdanninger for framtida. På denne måten sikrer vi nyskapende samarbeid på tvers av studiestedene.

Høgskolen i Sørøst-Norge er regionalt forankret gjennom en flercampusmodell med åtte studiesteder. Forsknings- og utdanningsvirksomheten ved HSN kjennetegnes av tett samspill med samfunns- og næringsliv gjennom nasjonalt og internasjonalt konkurransedyktige forsknings- og læringsmiljøer. Kvalitet preger alle deler av institusjonen.

Studentenes aktive deltakelse er viktig både med tanke på studiestedenes faglige nivå, deres særpreg og det sosiale miljøet. Derfor legger vi til rette for et tett faglig samspill mellom studentene og de ansatte, hvor bruk av digitale verktøy har en sentral plass. Studentene spiller også en sentral rolle i høgskolens arbeid med kvalitet, entreprenørskap, samfunnsansvar, miljø og bærekraft.

Gjennom bruk av digitale verktøy tilrettelegger HSN for livslang læring ved hjelp av fleksible studier som kan kombineres med arbeid og hvor praksis utnyttes som læringsarena der det er relevant. For å oppnå dette satser HSN målrettet på å utvikle god pedagogisk og digital kompetanse hos ansatte

HSN er en ambisiøs utdannings- og forskningsinstitusjon som søker samarbeid med utvalgte fag- og forskningsmiljøer på toppnivå. Anvendt forsknings- og utviklingsarbeid tar utgangspunkt i dialog med offentlig sektor og næringsliv – både på nye og etablerte arenaer. Utvikling og gjennomføring av nytenkende, samfunnsnyttige og solide forskningsprosjekter forutsetter både internt, nasjonalt og internasjonalt samarbeid.

Høgskolens faglige hovedområder er forskningsbaserte studieprogrammer innenfor følgende fagområdene, nevnt i alfabetisk rekkefølge:

- Barnehage, skole og høyere utdanning
- Friluftsliv, idrett og kroppsøving
- Helse og velferd
- Humanistiske fag
- Maritim virksomhet
- Natur, helse og miljø
- Synsvitenskap
- Teknologi

- Tradisjonskunst og praktisk-estetiske fag
- Økonomi, ledelse og politikk

3 FAGOMRÅDER I HSN

3.1 HVA ER ET FAGOMRÅDE?

I mandatet heter det at vi skal «beskrive grunnleggende utdannings- og forskningsområder i den nye institusjonen». Vi har tolket dette som at vi skal beskrive de sentrale fagområdene ved HSN.

Begrepet fagområde blir ofte brukt for å operasjonalisere en utdanningsinstitusjons faglige plattform. Problemet er at begrepet brukes på mange ulike måter og at det tolkes relativt fritt.¹ Mange tverrfaglige fagområder henter begreper, teorier og metoder fra fag som tilhører ulike vitenskapsområder. Og hva som er et tema og hva som er et fagområde kan ofte være noe uklart. Noen vi f.eks. hevde at økonomi ikke er fag, men strengt tatt et emne som blir tematisert med utgangspunkt i begreper og analyseredskaper fra blant annet matematikken og filosofien. Tilsvarende vil mange påstå at idrett ikke er et fagområde, men en tematikk som kan belyses og analyseres av ulike fag som tilhører ulike vitenskapsområder, som f.eks. fysiologi og psykologi.

Når denne prosjektgruppa startet jobben med å identifisere HSNs faglige plattform hadde vi en uklar og til dels ulik oppfatning av hva som menes med et fagområde. Vi tok utgangspunkt i at plattform betyr basis, fundament og grunnlag. Og utfra en slik forståelse fant vi fram til fem relativt brede tematikker: «Teknologi og maritim virksomhet», «Barnehage, skole og oppvekst», «Helse, omsorg og velferd», «Natur, kultur og bevegelse» og «Økonomi, marked og politikk». Vi mente at disse overskriftene ville inkludere de fleste av utdanningsprogrammene ved HSN på en god måte.

Vi oppdaget etter en stund at beskrivelsene ble veldig generelle, og at flere sterke fagmiljøer nesten ble borte i framstillingen. Hvor ble det av doktorgradene? Hvor var de praktisk-estetiske fagene? Og er det egentlig fagområder vi har beskrevet? Hadde vår tolkning av fagområder hvilt seg for lite på fag og for mye på emner/områder/sektorer?

Slike spørsmål førte til en ny runde med vurderinger. Når framstillingen under opererer med 10 ulike fagområder, så må dette sees i lys av en gradvis forskyving i forståelsen av hva som menes med et fagområde. Dette skyldes dels uklar begrepsbruk generelt, og dels at den opprinnelig begrepsforståelsen bidro til en usynliggjøring av viktige fagmiljøer i HSN.

Gruppa mener at de 10 fagområdene, som her presenteres, representerer sentrale utdannings- og forskningsområder i HSN. Et mer omfattende utredningsarbeid ville nok ha bidratt til en utkrystallisering av flere koherente fagområder, slik at vi nok fort ville endt opp med nærmere 20 fagområder istedenfor 10. Dette innebærer at noen nok vil savne en tydelig beskrivelse av «sitt fagområde» i framstillingen under.

¹ Vi kan f.eks. inndele i følgende nivåer:

Nivå 1: Vitenskapsområde. Her har vi f.eks. «samfunnsvitenskap», «humaniora» og «teknologi».

Nivå 2: Fagområde. Her har vi f.eks. «Økonomi», «Språkvitenskapelige fag» og «Marin teknologi».

Nivå 3: Fag. Her har vi f.eks. «Sosialøkonomi», «Nordisk språk» og «Fysikk».

Nivå 4: Emner/tema. F.eks. «Innovasjon og entrepenørskap».

3.2 DOKTORGRADPROGRAMMENE SOM FAGOMRÅDER

HSN har syv ulike doktorgradsprogrammer, hvor hver av dem representerer hvert sitt spesifikke fagområde. Alle de syv er godt forankret i høgskolens utdanningsprogrammer og forskningsmiljøer. Doktorgradene representerer faglige spissinger, som sammen med noe særegne fagområder, gir HSN en faglig profil. Hver for seg representerer programmene en tydelig og avgrenset faglig helhet, som svarer på konkrete samfunnsmessige utfordringer.

Nedenfor presenteres de syv doktorgradene. I beskrivelsen av de ti fagområdene som følger (3.3-3.12) vil vi vise hvordan institusjonens utdanningsprogrammer og forskningsområder er koblet sammen med doktorgradene i HSN.

Pedagogiske ressurser og lærerprosesser

Ph.d.-programmet i pedagogiske ressurser og læreprosesser favner bredt og fokuserer på ressurser og læreprosesser som er sentrale i barnehage, skole og høyere utdanning. Det omfatter både tradisjonelle læremidler og andre typer av ressurser som samtaler og samhandling, symboler og språk, uttrykksformer som film, musikk og teater, skriftlige tekster eller undervisnings- og vurderingsformer. Ressursene kan være knyttet til ulike fagfelt som språk og litteratur, pedagogikk, praktiske og estetiske fag, realfag, eller menneskerettigheter og flerkulturalitet. Læringsbegrepet forankres i et læringssyn som favner både en individuell og kollektiv dimensjon der forholdet mellom kultur, aktivitet og læring vektlegges.

Kulturstudier

Ph.d.-programmet i kulturstudier integrerer elementer fra humanistiske fag og samfunnsvitenskapelige fag som kulturanalyse, historie, kunsthistorie, antropologi, idéhistorie, filosofi, kultur- og idrettsosnologi, etnologi, litteraturvitenskap, musikkvitenskap, religionshistorie, språkfag, idrett og friluftslivsfag og estetisk skapende og utøvende fag. Programmet går ut fra et bredt kulturbegrep – det vil si at kulturstudier i vår sammenheng betyr at en kan studere kultur som verdier, holdninger, kunnskaper, adferd, sosiale relasjoner, meningsuttrykk, artefakter, kunst og estetisk praksis.

Økologi

Økologi er læren om interaksjonene mellom organismer og miljøet. Innenfor ph.d.-programmet i økologi studeres effekten av ulike miljøpåvirkninger og sammenhenger mellom disse på både individ- og økosystemnivå. Innenfor dette programmet forskes det i alt fra evolusjonære prosesser sett i forhold til genetisk struktur og seleksjon til problemstillinger knyttet til menneskeskapt miljøpåvirkninger. Miljøforskning generelt, og særlig problematikk knyttet til biologisk mangfold og bærekraftig ressursutnyttelse, blir stadig mer aktuelt, både nasjonalt og internasjonalt. Utfordringer knyttet til natur og miljø berører også mange fagområder. I doktorgradsprogrammet i økologi står derfor tverrfaglighet og flerfaglig samarbeid sentralt for å møte utfordringene verden står overfor.

Prosess-, energi- og automatiseringsteknikk

Innenfor ph.d.-programmet i prosess-, energi- og automatiseringsteknikk arbeides det med forskning som tar mål av seg til å gjøre industri og næringsliv mer bærekraftig. Viktige prosess- og energitekniske områder i studiet er termodynamikk, prosessutstyr, transportprosesser, strømning, pulverteknologi, katalyse, rensing av gass- og væskestrømmer, forbrenning, energi fra fornybare ressurser, prosessintegrasjon, gassikkerhet og generell teknisk sikkerhet samt energi- og materialgjenvinning. Innen teknisk kybernetikk er de sentrale områdene i studiet mekanistisk modellering og systemidentifikasjon, simulering, sensorikk og måleteknikk, reguleringsteknikk og prosessovervåking. Viktige problemstillinger og arbeidsoppgaver

innenfor dette feltet kan være å finne miljøvennlige måter å bruke fossile ressurser på, utvikle biobaserte energisystemer, gjennomføre avansert modellering, måling eller regulering av teknisk-industrielle prosess- og energisystemer.

Personorientert helsearbeid

Ph.d. i personorientert helsearbeid retter seg inn mot å styrke forutsetningene for personorientert praksis i helse og sosialtjenestene. Programmets mål er å kvalifisere ph.d.-kandidatene for forskning på høyt internasjonalt nivå innen helsearbeid, med særlig fokus på forskning som har til hensikt å produsere ny kunnskap og utvikle bedre forutsetninger for personorientert praksis i offentlig og privat sektor. Målgruppen er kandidater med prosjekter med særlig fokus på helsearbeid og tjenester rettet mot personer med langvarige og/eller sammensatte helseutfordringer, inkludert funksjonsnedsettelse og sårbare barn og unge.

Marketing Management

Ph.d.-studiet i Marketing Management utdanner kandidater på et høyt internasjonalt nivå hvor den teoretiske relevansen balanseres med den praktiske. Markedsføring er en viktig kompetanse i alle bedrifter og virksomheter, og spesielt viktig for de som jobber i konkurranseutsatte næringer. Fordi kundenes behov i stadig større grad blir mer avanserte og fragmenterte, må private bedrifter og offentlige tjenester fornye og forbedre sine produkter og tjenester i en økende hastighet. For å takle disse utfordringene og mulighetene, er kompetanse i Marketing Management strategisk viktig. Programmet innebærer markedsføring i et ledesperspektiv. Dette er en tilnærming som også gjenspeiles i utdanningstilbudene innen økonomi og ledelse på bachelor- og masternivå ved HSN.

Anvendte mikro- og nanosystemer

Ph.d.-program i anvendte mikro- og nanosystemer utdanner forskere med bredde- og dybdekunnskap i mikro- og nanosystemteknologi. Dette blir en stadig viktigere del av vår hverdag, i alle slags «smarte systemer», det være seg sensorer integrert i mobiltelefoner, utstyr for medisinsk diagnose, for overvåkning av miljø, eller for instrumentering i industriprosesser. Ph.d.-programmets kjerneområder er: 1) Ultralyd for medisinsk, maritimt og industriell bruk. 2) Miniaturiserte energikilder, f.eks. høsting av energi fra omgivelsene for spenningsforsyning til utilgjengelige systemer. 3) Biomedisinske komponenter: For raskere diagnose, og implanterbare sensorer for overvåkning av pasienthelse. 4) Høyfrekvenskomponenter: Neste generasjons radio-, kommunikasjon-, og radarsystemer. 5) Mikro-optikk: Tynne polymerfilmer for laserprosjektorer og mikrolinser. 6) Målesystemer for krevende miljø.

3.3 BARNEHAGE, SKOLE OG HØYERE UTDANNING

Lærerutdanningene er en av bærebjelkene i HSN og omfanget utgjør en vesentlig del av den rekrutteringen Norge trenger for å oppfylle og iverksette de samfunnsmandatene som berører barn og unges utdanning. HSN tilbyr lærerutdanninger som dekker alle nivå fra barnehage til høyere utdanning og de fleste skolefag på masternivå. I tillegg har HSN tre doktorgrads-utdanninger som sørger for at nyere forskning bidrar å prege lærerutdanningene.

Samfunnsbehov

Prognoser viser at det mangler lærere på alle nivå i Norge, og behovet ser ikke ut til å avta de nærmeste 10 årene. Med sitt store antall lærerkandidater bidrar HSN i betydelig grad til å dekke det samfunnsmandatet høyskolen har om å utdanne lærere til barnehage, grunnskole, videregående skole, høyskole og universitet.

En rekke etter- og videreutdanningstilbud sørger for at lærere får anledning til å utvide og øke sin kompetanse gjennom et mangfold av studietilbud. I tillegg satses det på utdanning innen spesialpedagogikk, både på bachelor- og masternivå, samt et variert utvalg av studietilbud av mindre omfang. Dette bidrar til kompetent bemanning f.eks. innen pedagogisk-psykologiske tjenester for barn og unge. Videre innfris HSN økt behov for kompetente ledere i barnehage og skole gjennom flere mastere i ledelse.

Utdanning og arbeidsliv

HSN tilbyr barnehagelærer- og grunnskolelærerutdanning samt faglærerutdanning i kroppsøving, kunst og håndverk på bachelornivå, som alle er arbeidslivsrelevante innen offentlig og privatvirksomhet.

HSN tilbyr også masterutdanninger i skolefag, barnehagepedagogikk, pedagogikk, spesialpedagogikk og ledelse, og lektorutdanninger i historie, matematikk og norsk. Gjennom disse utdanningene vil kandidatene være kvalifisert som barnehagelærer, avdelingsleder og styrer i barnehage, lærer og rektor i grunn- og videregående skole, lektor i høyskole, stillinger i kommunal og statlig forvaltning samt pedagogisk-psykologiske tjenester.

Forskning og profil

HSN tilbyr doktorgradsutdanning innen «Pedagogiske ressurser og læreprosesser». Programmet omhandler pedagogiske ressurser og deres betydning for læreprosesser og læringsutbytte i barnehage, skole og lærerutdanning. Den faglige profilen er utdanningsvitenskapelig og tekstvitenskapelig.

Fagområdet kan også knyttes til doktorgradsprogrammet i «Kulturstudier», som integrerer element fra humanistiske, samfunnsvitenskapelige og praktisk-estetiske fag, og doktorgradsprogrammet i «Økologi», som fokuserer på sammenhenger mellom ulike miljøpåvirkninger og økologiske prosesser.

Sentrale forskningstema innenfor fagområdet er:

- Profesjonsutøvelse og profesjonskunnskap
- Frafall i skolen
- Ledelse
- Pedagogiske tekster og lærerprosesser
- Barnehagepedagogikk
- Interkulturell utdanning og medborgerskap

3.4 FRILUFTSLIV, IDRETT OG KROPPSØVING

Fagområdet «Friluftsliv, idrett og kroppsøving» kjennetegnes av praksisnære studier av mennesker i bevegelse i natur og kultur innen ulike kontekster fra toppidrett og hverdagsliv; innen skole, fritid, jobb, frivillige organisasjoner og offentlige institusjoner. Bevegelse er krumtapp i samspillet mellom natur, kultur og mennesker i stadig endring og forstås som et flervitenskapelig, tverrvitenskapelig og praksisnært fagfelt, med bidrag fra disipliner som sosiologi, historie, filosofi, pedagogikk, antropologi, psykologi, biologi, fysiologi, anatomi, naturfag og økologi. HSN har Nordens største fagmiljø på undervisning og forskning innen friluftsliv.

Samfunnsbehov

Fagområdet gir etterspurt og verdifull kunnskap for å løse påtrengende og viktige utfordringer og forstå samfunnsmessige endringer. En rekke tema er sentrale: aktive/inaktive liv, verdier og holdninger til kropp, natur og kultur, fellesskap og frivillighet, integrering og tilhørighet, livskvalitet og god helse, identitetsbygging, læring og bevegelse, politikk, forvaltning og anlegg, ledelse i ulike kontekster, lokal verdiskaping, globalisering og bærekraftig utvikling.

Kunnskap om betydningen av hverdagens bevegelse og bruk av kroppen; turgåing, friluftsliv, idrett, dans, lek, fysisk aktivitet både i og utenfor skole og arbeidsliv, er viktig for opprettholdelse av livskvalitet, sosiale relasjoner, læring og god allmenn helse.

Bruken av friluftsliv innen folkehøgskole og lokal naturbasert næringsvirksomhet og reiseliv er i sterk vekst og behovet for kompetanse er økende, både med hensyn til sikkerhet og konkrete kunnskaper og ferdigheter.

Utdanning og arbeidsliv

Fagområdet gir utdanninger fra bachelor- til master- til doktorgradsnivå og har følgende tema på bachelor-nivå: «Friluftsliv, natur- og kulturveiledning», «Idrettsvitenskap», «Faglærer i kroppsøving», «Idrett, ernæring og helse» og har i tillegg en mastergrad i «Idrett, kroppsøving og friluftsliv»

Studiene kvalifiserer for arbeid innen frivillige, offentlige og private organisasjoner og yrker som: Friluftslivs-, kultur- og naturveiledere, natur- og friluftslivsforvaltere, friluftslivskonsulenter og rådgivere, reiselivsoperatører, natur- og reiselivsguider, idrettskonsulenter, idrettspedagoger, trenere og ledere i idretten samt faglærere i kroppsøving på ulike nivå.

Forskning og profil

Forskningsaktiviteten er knyttet til doktorgradsprogrammene i Kulturstudier og Økologi, samt til tverrfaglige forskningsgrupper. Følgende tematikker står sentralt i forskningen:

- Friluftsliv som kulturfenomen og veiledning i og tilrettelegging for friluftsliv
- Menneskets relasjon til natur; dannelse og kroppsliggjøring
- Idrettssosiologi og idrettspolitik
- Ledelse og læring i idrett
- Fysisk aktivitet og helse, idrett og ernæring
- Kroppsøving og friluftsliv i skolen

3.5 HELSE OG VELFERD

Fagområdet helse og velferd rommer profesjonsutdanninger og profesjonsforskning, og kjennetegnes ved å utgjøre en sentral del av velferdsstatens ambisjoner om å yte bistand til alle som er i behov for helse- og sosialfaglige tjenester. Fagområdet ved HNS har en studie- og forskningsportefølje fra bachelor- til ph.d.-utdanning innen personorientert helsearbeid. Fagområdet er derfor vel rustet til å bidra med kunnskapsfunderte løsninger knyttet til utviklingstrekk som skaper nye helse- og sosialfaglige utfordringer, hvor betydningen av å involvere innbyggere og brukere på en demokratisk måte i et personorientert perspektiv vektlegges. HSN har et velutviklet og forpliktende samarbeid med kommuner, fylkeskommuner og statlig regionale institusjoner, og ulike regionale praksisfelt.

Samfunnsbehov

Fagområdet helse og velferd skal på den ene side svare på samfunnets og regionens kontinuerlig behov for rekruttering og utdanning av nye kompetente profesjonsutøvere og forskere som videreutvikler allerede etablerte yrkesfelt innenfor statlige foretak og kommunale helse- og sosialtjenester.

Nye helse- og sosialfaglige utfordringer drives frem av et kontinuerlig og økende demografisk og økonomisk press på de yrkesfelt fagområdet utdanner profesjonsutøvere til. Fagområdet vil derfor finne kunnskapsbaserte løsninger innenfor helsefremmende og forebyggende arbeid som kan redusere helseulikhet og fremme livskvalitet. Dette kan være velferds- og omsorgsteknologiske løsninger som kan bidra til at eldre kan leve lengre i eget hjem og kunnskapsutvikling som reduserer marginalisering av eldre og skrøpelige, ulike grupper barn og unge, og mennesker med ulike type funksjonsnedsettelse. Fagområdet vil også bidra til, kunnskapsutvikling om forebygging og behandling av psykiske lidelser og rusavhengighet.

Utdanning og arbeidsliv

Fagområdet helse og velferd skal ivareta profesjonsutdanninger på bachelor-, videreutdanning-, master-, og doktorgradsnivå som kvalifiserer for ulike stillingstyper på ulike nivå innenfor både statlige foretak og kommunale helse- og sosialtjenester. Dette er radiografi, sykepleie og vernepleie og barnevern i et flerkulturelt samfunn, samt spesialisering innenfor sykepleie, jordmorfag og medisinsk strålebruk for radiografer. I tillegg gis det tverrfaglige spesialiseringer innen forebyggende arbeid med barn og unge, helsefremmende arbeid, psykisk og geriatrisk helse.

Forskning og profil

Fagområdet er unikt i internasjonal sammenheng med sin ph.d.-utdanning innen «Personorientert helsearbeid». Praksisrettet FoU vil utgjøre en bærebjelke i fagområdets ambisjoner om å utvikle profesjonsutøvere og profesjonsforskere på et kvalitativt høyt faglig nivå. Fagområdet driver forskning som bidrar til at samfunnet kan møte framtidens helse- og velferdsutfordringer på en mest mulig effektiv og hensiktsmessig måte for folk flest, både nasjonalt og globalt. Forskningen bidrar til å styrke kunnskapsgrunnlaget for personorientert praksis på individ-, system- og samfunnsnivå. Følgende tematikker står sentralt i forskningen:

- Kompetanse- og tjenesteutvikling for å bedre framtidens helsetjeneste gjennom samhandling og oppgavedeling
- Helsefremmende og forebyggende arbeid
- Psykisk helse og rus
- Helse- og velferdsteknologi
- Eldre og skrøpelige
- Tjenester til mennesker med funksjonsnedsettelse og til sårbare barn og unge
- Sosialt entreprenørskap og sosial innovasjon
- Samskaping i helse- og velferdstjenester

3.6 HUMANISTISKE FAG

De humanistiske fagene representerer en fagtradisjon som vektlegger en bred allmenndannelse innen språk, kultur, historie og litteratur. Forskningsobjektene tilsier at fortolkende perspektiver er helt grunnleggende innen humanistisk metodologi, tett kombinert med analytiske perspektiver. I sitt fortolkningsarbeid søker ikke de humanistiske fagene primært etter underliggende lovmessigheter, men snarere en best mulig forståelse av

mennesket som handlende og skapende vesen, gjennom en nitid utforskning av ulike former for kulturelle uttrykk.

Samfunnsbehov

De humanistiske fagene er knyttet til kommunikative ferdigheter, slik som språklig kompetanse og kulturforståelse. Dette er ferdigheter som er nødvendige for å kunne fungere i yrkes- og samfunnsliv, og som er viktige i en tid med raske endringer i mediebildet og med stor kulturell dynamikk.

De humanistiske fagene representerer kulturens hukommelse. Kunnskap om fortiden er avgjørende for at en kultur skal kunne forstå seg selv. Fagene bidrar til formidling og fortolkning av samtidas kunst- og kulturuttrykk. Samfunnet etterspør kunnskap om både runer og dataspill, begge deler forskes det på innenfor de humanistiske fagene. Som verdi- og refleksjonsfag utgjør humanistiske fag en faglig horisont for å diskutere normative spørsmål som faller utenfor andre vitenskapelige fagtradisjoner. Dette kan dreie seg om grunnleggende spørsmål om mening og kultur, og på den måten representerer fagene et metaperspektiv.

Utdanning og arbeidsliv²

Det tilbys ved HSN årsstudier i norsk, engelsk, spansk, historie og idéhistorie. På bachelor-nivå er det studieprogram innen språk og litteratur og historiske fag, mens det på høyere grad tilbys tverrfaglig master i kulturstudier, master i faglitterær skriving, tverrfaglig master i samfunnsvitenskap og lektorprogram i historie og norsk. Mastergraden i kulturstudier rekrutterer blant annet fra BA-gradene, og kan brukes som grunnlag for opptak til Ph.d.-programmet i kultur. I tillegg bidrar de humanistiske fagene inn i master i utdanningsvitenskap.

Studiene som tilbys innen humanistiske fag ved HSN kvalifiserer for arbeid innen en rekke områder og yrker: a) Adjunker og lektorer (innen språk og litteratur, historie, samfunnsfag, filosofi og idéhistorie), b) Språkkonsulenter, oversettere, skjønn- og faglitterær skrivekunst. c) Arbeid innen kultursektoren, media, reiseliv, museumsvirksomhet, d) Arbeid i organisasjoner og offentlig og privat administrasjon.

Forskning og profil

Forskningsprofilen innen de humanistiske fagene ved HSN er disiplinlig og tverrfaglig orientert innen en bred kulturfaglig tradisjon. Følgende forskningsområder kan trekkes frem:

- Kulturhistorie og kulturkunnskap, idéhistorie i kopling med litteraturhistorie og historie
- Litterær analyse, språklig og politisk diskursanalyse
- Språklig endring og variasjon, nasjonal og global språklig identitet, fonetikk, dialektologi
- Estetisk og etisk teori og teoriehistorie
- Politisk kultur, nasjonalisme, demokrati, religion
- Økonomisk historie, kulturmøter, migrasjon, identitet

3.7 MARITIM VIRKSOMHET

Norge er en av verdens største sjøfartsnasjoner. Maritim utdanning har lange tradisjoner i vår region, og HSN har et nasjonalt ansvar som den største aktøren innenfor maritim utdanning i

² Kulturstudier er tverrfaglig og bygger på ulike fagtradisjoner i tråd med den internasjonale cultural studies-tradisjonen. Under prosessen i delprosjekt 1 har kultur vært plassert inn under eller sammen med forskjellige fagområder. Dette var et valg gruppa gjorde, på tross av at kulturstudier like gjerne kunne vært presentert som et eget fagområde.

Norge. HSN har et godt samarbeid med maritim næring og fagmiljøet har et sterkt forskningsmiljø med et stort internasjonalt forskningsnettverk. HSN leder regjeringens satsing på maritim kompetanse.

Samfunnsbehov

Den maritime næringen er den nest største næringen etter olje og gass. I mai 2015 la regjeringen fram sin maritime strategi, «Maritime muligheter – blå vekst for grønn framtid», som skal sikre at Norge også i framtida vil være en verdensledende maritim nasjon. Høgskolen leder regjeringens nasjonale prosjekt «Maritim Kompetanse 2020» (MARKOM2020). Gjennom dette prosjektet samarbeider tilbyderne av maritime profesjonsutdanninger i Norge om å øke rekrutteringen til maritime utdanninger og løfte den norske profesjonsutdanningen til et høyere og mer spesialisert nivå.

Utdanning og arbeidsliv

HSN er den eneste høgskolen som tilbyr en komplett maritim bachelorutdanning innenfor nautikk (navigasjon), marinteknisk drift (maskin) samt skipsfart og logistikk. Opplæring ved bruk av avanserte simulatorer inngår som en vesentlig del av studiene. Hensikten med studiene er å utdanne skipsoffiserer (navigatører og maskinister) og annet personell innenfor landbasert maritim industri. Skipsoffisersutdanningene er også lederutdanninger som gjør at kandidatene er attraktive for annet næringsliv enn det maritime. I tillegg har vi i dag en bachelorutdanning innen maritim elektroautomasjon ved ingeniørutdanningen. Denne utdanner personell til oljebransjen og maritim industri.

Høgskolen tilbyr et internasjonalt mastergradsstudium innen maritim ledelse. Det tilbys to forskjellige studieretninger, en teknisk og en kommersiell. Programmet kvalifiserer for arbeid i rederier, i finansielle institusjoner, som skipsmegler, i forsikringsselskaper, i transport- og logistikkfirmaer og i andre roller i store nasjonale og internasjonale selskaper.

Forskning og profil

HSN er i ferd med å bygge opp et forskningsmiljø for anvendt tverrfaglig forskning knyttet til vårt maritime fagområde. Regjeringen har lagt til rett for en etablering av ph.d-grad i Nautiske Operasjoner fra 2016 innenfor MARKOM2020 samarbeidet. Den maritime forskningen ved HSN foregår innenfor følgende hovedområder. :

- Maritim human factors
- Maritim logistikk og havneoperasjoner
- Organisasjon og ledelse i maritim virksomhet
- Bruk og transport av flytende naturgass (LNG)

3.8 NATUR, HELSE OG MILJØ

Fagområdet «Natur, helse og miljø» kjennetegnes av sterk kompetanse innen økologi, friluftsliv og naturformidling, samt helseeffekter knyttet til miljø og fysisk aktivitet. Fagsammensetningen er unik i nasjonal sammenheng, gjennom en tverrfaglig kompetanse innenfor natur-, helse- og samfunnsfag. En særegen styrke ved fagområdet er at det ikke er tradisjonelt disiplinært avgrenset. Dette gir grunnlag for gode helhetlige og tematiske problemstillinger med klar økologisk relevans. Samarbeid mellom fagene genetikk, bioinformatikk og kjemi på metodeutvikling styrker den helhetlige tilnærmingen til mange økologiske problemstillinger.

Samfunnsbehov

Nasjonalt og internasjonalt gis det sterke politiske, strategiske og planmessige føringer knyttet til bærekraftige mål for samfunnet. Behovet for tidlig registrering av klimaendringer og effekter av klimaendringer er stort både nasjonalt og internasjonalt. Vårt land representerer viktige naturtyper der dette er mulig, noe som gir oss et spesielt ansvar innen økologisk forskning og dessuten et faglig fortrinn. HSN skal bidra til å dekke behovet for kunnskapsbasert miljøpolitikk, ivaretagelse av biologisk mangfold og styrking av den allmenne miljøbevisstheten.

Utdanning og arbeidsliv

Fagområdet gir utdanninger fra bachelor- og master- til doktorgradsnivå innen følgende tema: Forurensning og miljø, Naturforvaltning, Natur, miljø og friluftsliv, Helse og miljøvern og Økologi. Studiene utdanner kandidater med et solid teoretisk grunnlag, i tillegg til gode praktiske ferdigheter.

Utdanningene kvalifiserer til jobber i offentlig forvaltning, fra kommunalt nivå til direktorater og departementer. I tillegg gir det grunnlag for arbeid i forskningsinstitutter, konsulentfirmaer, som HMS- og miljørådgivere i bedrifter, som naturveiledere, som lærere, i frivillige organisasjoner og som folkehelsekoordinatorer.

Forskning og profil

Fagmiljøet er blant de nasjonalt ledende innen kompetanse på vann og økologiske aspekter ved vann, samt innenfor klimaspørsmål relatert til sammenhenger mellom luft- og jordtemperatur og vegetasjon i den alpine sone. Fagmiljøet er også ledende nasjonalt og internasjonalt innen forskning på store pattedyr.

All forskningsaktiviteten kretser rundt doktorgradsprogrammet i Økologi. Følgende tematikker står sentralt i forskningen:

- Vann, forurensning og samfunn
- Effekter av klimaforandringer på store pattedyr
- Effekter av klimaforandringer på utbredelse av plantearter og vegetasjonstyper
- Populasjonsdynamiske og genetiske studier på f.eks. på rype og smånagere
- Betydningen av arv og miljø for helse og velvære

3.9 SYNSVITENSKAP

HSN har et nasjonalt ansvar for en tverrfaglig portefølje innenfor fagområdet synsvitenskap med profesjonsutdanninger innen lys, optikk, syn og øyehelse. Fagmiljøet i HSN har kompetanse og forskningsaktivitet på internasjonalt nivå innen øyets anatomi og fysiologi, synskorreksjon, synsfunksjon, lys- og synsergonomi og lysdesign. Fagmiljøet samarbeider tett med praksisfeltet, regionale og nasjonale aktører, samt med anerkjente institusjoner i Europa, Nord-Amerika og Australia

Samfunnsbehov

Synet er menneskets viktigste sans. Uten godt syn og uten lys er det vanskeligere å fungere i hverdagen. Lukker du øynene i bare noen sekunder, blir du minnet på det. Ikke bare er synet viktig for normal utvikling, læring og mestring. Også for å kunne leve et aktivt liv, må syn og øyehelse tas vare på så lenge du lever. I Norge og i verden for øvrig er det stort behov for flere optikere som i samhandling med andre profesjoner vil bidra til at flest mulig kan se best mulig så lenge som mulig.

Godt syn og gode lysforhold tas ofte for gitt. Hvordan vi utvikler samfunnet, både lokalt og globalt, er tett knyttet til effektiv utnyttelse av lys i våre byer, hjem, skoler, arbeidsplasser og fritidsarealer. Det er derfor et behov for økt kompetanse i samfunnet om syn, synets og lysets betydning, spesielt blant dem som designer miljøer mennesker oppholder seg i (ingeniører og arkitekter) og blant dem som jobber med mennesker (lærere, helsepersonell, omsorgstakere).

Utdanning og arbeidsliv

Fagområdet skal ivareta bachelor- og masterutdanninger som er arbeidslivsrelevante innen offentlig og privat virksomhet. Fagområdet inngår i HSN sin ph.d.-utdanning innen personorientert helsearbeid. Optometriutdanningen kvalifiserer til autorisasjon som optiker og er unik fordi den er en av to utdanninger i Europa som automatisk gir Europeisk Diplom i optometri. Optikere utgjør den største øyehelsefaglige profesjonen i Norge, og er den eneste profesjonen i førstelinjen som er spesialisert innen syn og øyehelse.

Lysdesignere er en preprofesjon som er i fremmarsj internasjonalt. De spiller en viktig rolle i tverrfaglig samarbeid i industrien som rådgiver og prosjektkoordinator, for både tekniske, (syns)ergonomiske og estetiske løsninger. De har en viktig rolle i forhold til ergonomi og spesielt i forhold til syn og ergonomi fordi det er mennesker som skal lære, arbeide eller oppleve i rommet og flatene som lyssettes. Master i Synspedagogikk og synsrehabilitering er en tverrfaglig mastergrad som gir kandidater med bakgrunn i helsefag, sosialfag, pedagogikk, design og teknologi en spesialisering innenfor lys og syn.

Forskning og profil

Forskningen fokuserer på øyets- og synsfunksjonens utvikling gjennom livet og har et overordnet mål om å skape ny kunnskap og tverrfaglig samarbeid som vil fremme lys, syn og øyehelse. Kunnskapen kommer samfunnet til gode gjennom forskningsbasert profesjonsutøvelse og personorientert praksis. Sentrale forskningsområder er:

- Øyets biologi, synskorreksjon og synsfunksjon.
- Synsergonomi, lys, helse og trivsel
- Praksisrettet forskning for bedre øyehelsetjeneste, samt bedre habilitering og rehabilitering av synshemmede.

3.10 TEKNOLOGI

Fagområdet tilbyr en stor bredde av ingeniørutdanninger som er forankret i regionens behov. Utdanningstilbudene spisses via mastergrader og to doktorgrader. Det er en sterk kobling mellom forskningen og utdanningstilbudene, og forskningen holder høy internasjonal standard - noe som synliggjøres via mange internasjonale samarbeidspartnere og mange publikasjoner i internasjonalt anerkjente tidsskrifter.

Samfunnsbehov

Høgskolen i Sørøst-Norge (HSN) ligger i Norges fremste teknologiregion. Høgskolens teknologiske fagmiljø har utviklet seg til en viktig kunnskapsaktør for næringslivet. HSN har gjennom samarbeid med næringslivet utviklet ulike satsingsområder. Telemark har lange tradisjoner innenfor prosessindustrien, men samarbeider også tett med energibransjen, bygningsbransjen og offshoreindustrien. Kongsberg er et høyteknologisk industrisamfunn med en rekke verdensledende bedrifter innenfor ulike bransjer. I Vestfold har HSN bygd opp et dyktig fagmiljø som utgjør ett av de tre knutepunktene for Norges satsing på mikro- og nano-systemteknologi. Ingeniører er viktige for at et moderne samfunn og arbeidsliv skal fungere og

utvikle seg. Ingeniørutdanningene kombinerer realfag og teknologifag, og gir kunnskap om samspillet mellom teknologi, miljø og samfunn. Utdanningene er yrkesrettede og programmene kvalifiserer til arbeid innenfor en rekke ulike bransjer

Utdanning og arbeidsliv

De teknologiske miljøene i Vestfold, Buskerud og Telemark vil til sammen bli en av landets største ingeniørutdanninger på bachelor-, master- og ph.d.-nivå. Vi har bachelor utdanninger innenfor ingeniørprofesjonene maskin, elektro, data, kjemi og bygg. HSN var først ute med Y-veis utdanning, og også framover vil dette være et unikt og viktig tilbud. Masterutdanningene reflekterer i stor grad de regionale satsingsområdene. Alle masterstudiene er internasjonale og tilbys på engelsk.

Forskning og profil

Det er nær kobling mellom utdanningstilbudene og forskningen. Når det gjelder forskerutdanning har vi to doktorgradsprogrammer, Anvendte mikro- og nanosystemer samt Proses-, energi- og automatiseringsteknikk. Forskningen skjer innenfor områder av betydning for næringslivet, og vi har fokus på bærekraftig utvikling av vårt samfunn. Sentrale forskningsområder er:

- Anvendte mikro- og nanosystemer
- Embedded Systems
- Energi og CO₂ fangst
- Maritime operasjoner
- Måleteknikk, industriell IT, modellutvikling og automatisering
- Prosessikkerhet, forbrenning og eksplosjoner
- Smart teknologi
- Systems Engineering
- Ultralyd
- Vannkraft og kraftforsyning
- Vannrensing

3.11 TRADISJONSKUNST OG PRAKTISK-ESTETISKE FAG

Fagområdet representerer en lang tradisjon innen utdanning i kulturfag, praktisk estetiske fag, folkekunst og folkemusikk, og omfatter både faglærerutdanninger, praktisk-estetiske fag i lærerutdanningene og kunst- og kulturfaglige utdanninger innen design, håndverk, folkekunst, folkemusikk, kulturledelse og kulturpolitikk. Studiene gir økte kunnskaper, ferdigheter og kompetanse innen utøvende fag. Det utøvende blir satt inn i ulike humanistiske og samfunnsvitenskapelige perspektiver, noe som gjør studiene unike i nasjonal og internasjonal sammenheng.

Samfunnsbehov

De utøvende fagene står sentralt i utviklingen av den kulturelle allmenndannelsen, noe som blir viderefremmet gjennom å gi studentene kunnskap, ferdigheter og kompetanse for å bli gode lærere. Det er et behov for kreative og profesjonelle utøvere innen tradisjonskunst og praktisk-estetiske fag i dag. Den kreative og skapende kompetansen er viktig; i utformingen av våre omgivelser, innen ulike tverrfaglige prosjektsamarbeid, innen entreprenørskap m.m. Fagområdet representerer den immaterielle kulturarven. Bruk og vern av den immaterielle kulturarven skaper forståelse for kunst og kulturuttrykk både som historiske og samtidige uttrykk, og som et resultat av sammensatte endringsprosesser over tid. Den immaterielle

kulturarven er viktig for identitetsdanning og som arena for kommunikasjon i vårt flerkulturelle samfunn.

Utdanning og arbeidsliv

HSN tilbyr en rekke årsstudier innen kunst- og håndverk, design, musikk, drama, folkekunst og folkemusikk. Det tilbys bachelorutdanning i kulturledelse, faglærer formgivning, kunst og handverk, visuelle kunsthøgskole og design, folkekunst – tre, metall eller tekstil og folkemusikk. I tillegg tilbys mastergradsutdanning i formgivning, forming (barnehage), kunst og handverk, og tradisjonskunst (folkekunst og folkemusikk). Mastergradsstudiene kvalifiserer for videre forskning, særlig rettet inn mot Ph.d.-studiet i kulturstudier. Studiene kvalifiserer til ulike yrker innen offentlig og privat sektor:

- Lærere i ulike skoleslag (barnehage, grunnskole, videregående skole, folkehøgskoler)
- Forskere, ph.d.-stipendiater, ansatte i UH-sektoren
- Selvstendige utøvere innen kunst, handverk, design, folkemusikk

Forskning og profil

Forskningen innenfor fagområdet har to hovedretninger og er knyttet til ph.d.-programmet i kulturstudier: Det ene har sitt utgangspunkt i faglærerutdanningen i formgivning, kunst og handverk der en studerer menneskets skapende og deltakende møte med materialer, hvilken rolle denne praksisen har for enkeltpersoner og for dagens samfunn, hvorfor den oppleves som viktig, og hva en eventuelt taper om en ikke utøver denne praksisen lengre.

Den andre retningen tar sitt utgangspunkt i den immaterielle kulturarven, tradisjonskunsten, og studerer hva som ligger i begrepet tradisjon, hvordan tradisjonsprosesser har blitt formet og hvordan tradisjonsprosesser både formes av og former ny teknologi. I tillegg til den akademiske forskningen, har kunstnerisk utviklingsarbeid en sentral plass i dette fagområdet. Forskningen kan knyttes inn mot det tverrfaglige satsingsområdet Kulturarv og reiseliv, særlig på feltet immateriell kulturarv og formidling.

3.12 ØKONOMI, LEDELSE OG POLITIKK

HSNs er en anerkjent nasjonal institusjon innen økonomi, ledelse, marked og næringspolitikk. Fagområdet skal være en kraft for samfunnsutvikling, utdanne for innovasjon, verdiskaping og bærekraftig utvikling, og ha tverrfaglige blikk på dynamikken i markedene. Vi arbeider for å oppnå internasjonal akkreditering, EQUIS³ og handelshøgskoletilnærming, som vil øke HSNs konkurransekraft, profil og unikhet.

Samfunnsbehov

Markeder er komplekse og mangeartede ut fra de behov som skal dekkes og kunder som skal betjenes. Eksempler på spekteret av markeder er innsatsfaktorer til bruk i bedrifters produksjon; detaljvarehandel; kunst og estetikk; kultur, reiseliv og opplevelser; helsetjenester; kompetanse osv. Dynamikken i markedene skapes av ny teknologi (automatisering og digitalisering), stadig økende global mobilitet på både kunde- og tilbydersiden og sosiologiske tilnærminger. Evne til å forstå og manøvrere i markeder er krevende for å bidra til konkurranseevne, lønnsomhet og bærekraft. De tre pilarene økonomi, ledelse og politikk er til sammen viktig for å håndtere markedsutfordringer på en helhetlig og dynamisk måte.

³ EQUIS (European Quality Improvement System) er et internasjonalt anerkjent system for kvalitetssikring, forbedring og akkreditering for utdanningsinstitusjoner innen økonomi og ledelse.

Fagområdet skal videre, gjennom utdanning og FoUI-virksomhet, bidra til utvikling av et kvalitativt godt tjenestetilbud i offentlig og privat sektor og ulike typer organisasjoner.

Utdanning og arbeidsliv

HSN tilbyr et tverrfaglig spekter av studieprogrammer innen økonomi, ledelsesfag, næringspolitikk og offentlig politikk. Programmene inkluderer bl.a. bachelorutdanninger i økonomi, ledelse, reiseliv, markedsføring, IT, innovasjon jus, statsvitenskap, sosiologi, visuell kommunikasjon, historie, eiendomsmegling og geografiske informasjonssystemer (GIS). Masterstudiene Økonomi & ledelse og Innovasjon & ledelse er henholdsvis fordypningsmaster med påbygningsmuligheter til fagområdets ph.d.-utdanning i Marketing Management, og erfaringsbasert master for de som ønsker videreutdanning som et supplement til sin profesjonsutdanning. Master i tverrfaglig samfunnsvitenskap er disiplinbasert for studenter med bachelorgrad i samfunnsvitenskap.

Fagområdet ivaretar behovet for kandidater innen økonomi, administrasjon og ledelse i næringslivet, samt for ulike stillinger i stat, kommune, organisasjoner og medier som krever kjennskap til politiske institusjoner og -prosesser. Kandidatene skal bidra til å fremme økt bærekraftig verdiskaping og en effektiv og tjenesteytende offentlig sektor.

Forskning og profil

Ph.d.-studiet i Marketing Management utdanner kandidater på et høyt internasjonalt nivå hvor den teoretiske relevansen balanseres med den praktiske. Når kundenes behov blir mer avanserte og fragmenterte, må private bedrifter og offentlige tjenester fornye og forbedre sine produkter og tjenester i økende hastighet. For å takle disse utfordringene og mulighetene, er kompetanse i Marketing Management strategisk viktig. Forskningen sentrerer om følgende sentrale områder:

- Strategi og markedsføring
- Innovasjon og ledelse
- Økonomisk analyse
- Kulturarv og reiseliv

Ph.d.-programmet skal utvides med flere vitenskapelige pilarer som gjenspeiler bredden i forskningsområdet, spesielt innen innovasjon & ledelse og økonomisk analyse og som støtter opp under HSNs profesjonsområder.

3.13 KONKLUDERENDE BETRAKTNINGER

I framstillinga av de 10 fagområdene har vi vektlagt hvilke samfunnsbehov de ivaretar, hvilke roller de utdanner til og hvor de forskningsmessig har sine styrker. I denne konkluderende diskusjonen vil vi trekke fram noen spesifikke egenskaper som eksplisitt adresseres i mandatet til delprosjektet: I hvilken grad bidrar fagområdene til å gi HSN en faglig profil? Og vil HSN kunne imøtekomme de faglige kravene som stilles for å kunne tilby femårig lærerutdanning?

Forskjellene i nivå og bredde mellom det som vi her har kalt fagområder er til dels betydelige: Fra «Synsvitenskap» til «Teknologi» til «Barnehage, skole og høyere utdanning». Av disse tre er det strengt tatt kun «Synsvitenskap» som er et fagområde i betydning et koherent hele bestående av et sett av teknikker, metoder, begreper og perspektiver. «Teknologi» er et vitenskapsområde, og «Barnehage, skole og høyere utdanning» består av en rekke ulike fag og fagområder fra ulike vitenskapsområder.

De tre fagområdene «Barnehage, skole og høyere utdanning», «Helse og velferd» og «Økonomi, ledelse og politikk» er store tema som er bygd opp av en rekke fagområder, fag og emner. Og de er bygd opp av fag fra ulike vitenskapsområder: Samfunnsvitenskap, humaniora og naturvitenskap. De tre doktorgradene «Pedagogiske ressurser og læreprosesser», «Personorientert helsearbeid» og «Marketing Management» er alle relativt avgrensede fagområder som kan bidra til å gi disse brede tematikkene en tydeligere faglig profil.

«Teknologi» blir ofte framstilt som et eget vitenskapsområde, som rommer en rekke ulike fagområder som f.eks. «prosessteknikk», «nanoteknologi» og «systems engineering». Og hver av disse fagområdene er igjen satt sammen av en rekke i hovedsak naturvitenskapelige fag, blant annet matematikk, fysikk og kjemi. Den unike sammensetningen av metoder og analyser gir hvert av fagområdene sitt særpreg. Det å framstille teknologi som et fagområde er slik sett noe misvisende. I forhold til behovet i lærerutdanningen har teknologimiljøet ved HSN kompetanse både innenfor metoder og fag som er relevante i lærerutdanningene.

«Natur, helse og miljø» er et fagområde som domineres av natur- og samfunnsvitenskapelige fag og metoder. Men her er det andre naturfag som er de sentrale byggesteinene; som genetikk, limnologi, biologi, botanikk, adferdsøkologi osv. Fagområdet fokuserer på sammenhenger mellom ulike miljøpåvirkninger og økologiske og evolusjonære prosesser, sett i forhold til genetisk struktur og seleksjon. Miljøforskning generelt, og problematikken rundt bærekraft og biologisk mangfold, er en tematikk i lærerutdanningen. Slik sett vil dette fagområdet, kombinert med didaktikk og pedagogikk, ha relevans for en framtidig 5-årig lærerutdanning med fordypning i naturfag.

Det «humanistiske vitenskapsområde» står sterkt i HSN. Humaniora er her framstilt som et fagområde, men blir i andre sammenhenger ofte betraktet som et vitenskapsområde. Fagmiljøet knyttet til fagene norsk, engelsk, spansk, historie, idehistorie og filosofi utgjør et betydelig ressurs i institusjonen. Humanistiske fag spiller en sentral rolle i flere av HSN utdanningsprogrammer, fra bachelor til master til doktorgradsnivå. Den omfattende kompetansen innenfor språkfag og historie vil utgjøre en betydelig ressurs i oppbyggingen av femårige lærerutdanninger.

«Synsvitenskap» og «Maritim virksomhet» er to tverrfaglig fagområder som er nært knyttet til samfunnets behov for spesifikke roller og kompetanse, henholdsvis for optikere, lysdesignere og skipsoffiserer. «Synsvitenskap» henter primært sine metoder og begreper fra naturvitenskapelig fag som anatomi, fysiologi, matte, fysikk, biokjemi, patologi og helsevitenskap. Mens «Maritim virksomhet» henter metoder og begreper fra ulike fag og fra ulike vitenskapsområder. Disse to fagområdene er unike for HSN, og vil kunne brukes til å profilere den nye institusjonen.

HSN har betydelig kompetanse innenfor det «praktisk-estetiske fagområde». Disse fagene kjennetegnes ved et tett sammenknytning mellom praktiske utprøving og teoretisk refleksjon. I framstillingen her har vi skilt ut to fagområder som begge har en sterk posisjon i HSN: «Friluftsliv, idrett og kroppsøving» og «Tradisjonskunst og praktiske-estetiske fag». Overført til lærerutdanningene vil disse fagområdene falle inn under kategorien praktisk-estetiske fag («Formgivning, kunst og håndverk», «Kroppsøving og idrettsfag» og «Musikk, dans og drama»). Innenfor dette fagområde bør HSN kunne ta en ledende nasjonal posisjon.

Vi kan konkludere med at HSN har et bredt spekter av spennende fagområder. Prosjektgruppas arbeid må betraktes som et første dykk ned i fag og fagområder. Og vi har oppdaget at det er store muligheter for samarbeid på tvers av etablerte studieprogram og institutter. En inngående undersøkelse av kompetanse og forskningsinteresser er nødvendig for å gi et mer fullstendig bilde av samarbeidsmulighetene.

Et fagområde som er utkrystallisert som et sammenhengende hele kan representere en profil i seg sjøl. Prosjektgruppa mener at de syv doktorgradsprogrammene ved HSN er en klar utesking av den faglige profilen. Alle de syv doktorgradene representerer tverrfaglige fagområder som står sentralt i HSN utdanningsprogrammer og forskning.

Beskrivelsen av de 10 fagområdene peker mot mange muligheter for å få til samarbeid og arbeidsdeling på tvers av dagens institutter og fakulteter i HiT og HBV. Det kan etableres forpliktende fellesskap innenfor rammen av de fagområdene vi her har beskrevet; vi har for eksempel sterke fagmiljøer innenfor «økonomi», «sykepleie», «lærer» og «teknologi» på flere av våre studiesteder. Vi har omfattende kompetanse innenfor fagområdet «Friluftsliv, idrett og kroppsøving» både i Bø, på Notodden og i Vestfold. For å nevne noe. Ved å se fagmiljøene som en enhet, åpner det seg nye muligheter både innenfor utdanning og forskning. Prosjektgruppa ser at det kreves ressurser og må tas organisatoriske grep som bidrar til å forløse det potensial som disse «likhetstrekkene» i studier, metodikker og forskningsinteresser representerer.

Men mulighetene for faglige fellesskap finnes også på tvers av etablerte fagområdene. Om vi tok oss tid til å konstruere en tabell hvor alle våre utdanninger ble plassert i forhold til tema, fag og fagområder ville vi finne mange interessante koplinger og samarbeidsmuligheter. Vi ville blant annet funnet at både synsvitenskap, idrettsstudiet og sykepleierutdanningen har tematiseringer innenfor emnet «fysiologi og anatomi». Og vi ville sett at både utdanninger innenfor økonomi, teknologi og lærer tematiserer «ledelse». Mulighetene for utdannings- og forskningssamarbeid innenfor slike tverrgående tematikker er mange: f.eks. innenfor «vann», «læring», «bærekraft», «kropp», «landskap», «e-læring», «klima», «helse» osv. Prosjektgruppa mener fusjonen mellom de to institusjonene øker muligheten for å ta en ledende posisjon innenfor en eller flere av slike tematikker. En avsetning av strategiske midler øremerket tverrfaglige satsinger tror vi er nødvendig for å utløse dette potensial. I neste kapittel vil vi drøfte noen forslag til slike satsinger.

4 FORSLAG TIL TVERRFAGLIG SATSINGSOMRÅDER

4.1 OM FORSLAGENE TIL TVERRFAGLIGE SATSINGSOMRÅDER

I mandatet står det at prosjektgruppen skal foreslå tverrfaglige satsingsområder innen forskning, utdanning og innovasjon basert på forprosjektets utredning. I forprosjektet valgte arbeidsgruppa å definere tverrfaglig som et samarbeid mellom fagmiljøer og personer fra begge de to institusjonene, og som representerer flere enn ett disiplin-fag⁴. Det ble også lagt vekt på å foreslå satsingsområder som var tilstrekkelig brede til at HSN kan innta en nasjonalt ledende posisjon, som samtidig ikke var for bred til å fungere som effektive forskningsfellesskap. Prosjektgruppa har forholdt seg til den samme forståelsen av tverrfaglige satsingsområder som forprosjektets. Samtidig ønsker prosjektgruppen å påpeke at man i liten grad har hatt muligheter til å utrede og foreslå eventuelle nye satsingsområder, og støtter forprosjektets konklusjon om at HSN i etterkant av fusjonen bør tilrettelegge for en bredere prosess der det innhentes nye og bedre faglig forankrede forslag til tverrfaglige satsingsområder.

⁴ «Mulige tverrfaglige satsingsområder i en fusjonert institusjon». Utredning bestilt av rektorene ved HiT og HBV, levert 15. oktober 2015.

Forprosjektet utredet 6 forslag til tverrfaglige satsingsområder. I tillegg har deltakere i Delprosjekt 1 lagt til et nytt, som betegnes «Syn, motorikk og læring».

4.2 REISELIV OG KULTURARV

Om satsingsområdet

I kultur-, nærings- og innovasjonspolitikken er det et mål å utnytte potensialet i koblingene mellom kultur, næring og reiseliv. EU har valgt å prioritere kulturarv og bruk av fortiden i H2020. Forvaltning av kulturarv er også sentrale regionale utfordringer i Vestfold, Buskerud og Telemark og reiseliv er definert som en hovedsatsing for økonomisk utvikling i området. Verdensarvstatus for Rjukan-Notodden samt verdensarvsatsning i Vestfold skaper store kunnskapsbehov knyttet til forvaltning og næringsutvikling.

Kulturarv og reiseliv påvirker hverandre gjensidig. Kulturarv er en viktig ressurs for reiseliv gjennom attraksjons- og destinasjonsutvikling, og reiseliv er en viktig ressurs for kulturarv gjennom å bidra til inntekter til forvaltning. I dagens globale, hypermobile og flerkulturelle samfunn behøver vi ny kunnskap og nye metoder for å utnytte potensialet for lønnsomme og bærekraftige forretningsmodeller innen reiseliv, og for å forstå forholdet mellom reisende og reisemålets kulturarv som et kulturmøte som fordrer kulturforståelse.

HSN har spisskompetanse innen satsingsområdet «Kulturarv og reiseliv» som gir muligheter for innovative løsninger på samfunnsutfordringene forankret i de to ph.d.-programmene i markedsføringsledelse og kulturstudier. Gjennom strategiske og gode samspill og partnerskap mellom forskning, offentlig sektor, næringsliv og det sivile samfunn i regionen, vil den tverrfaglige satsingen bidra til en kritisk, samfunnsrelevant og arbeidslivsorientert tilnærming. Det er en ambisjon at satsingsområdet kan utvikles til å få status som senter for forskningsdrevet innovasjon (SFI) etter søknad til Forskningsrådet.

4.3 HELSE- OG VELFERDSTEKNOLOGI

Om satsingsområdet

I årene framover vil andelen eldre i samfunnet øke i forhold til andelen yrkesaktive, nasjonalt som internasjonalt. En voksende andel eldre innebærer et økt behov for spesialiserte helsetjenester for komplekse helseutfordringer, økt press på omsorgstjenestene og behov for tilrettelegging innenfor mange samfunns- og velferdsområder. Et økende behov for tjenester også blant yngre medførere at helse, sosial- og omsorgstjenestene allerede nå må legges om, slik at tjenestetilbudet totalt sett tilpasses behov, tilgjengelig kompetanse og ikke minst tilgjengelig arbeidskraft. Det er behov for å utvikle nye løsninger på mange områder og den enkelte borger må læres opp og få verktøy til å ta et større ansvar for egen helse og tilrettelegge egen bolig. Det offentlige må på en systematisk måte både lære mer av andre sektorer og nyttiggjøre kompetanse utviklet andre steder i offentlig sektor. Oppgaver og ansvarsområder må omfordeles mellom nivåer og profesjoner. Vi må utvikle ny teknologi, og også utnytte tilgjengelig teknologi på nye måter. Denne samfunnsutfordringen / temaet utdypes i en rekke stortingsmeldinger og internasjonale dokumenter fra for eksempel EU, FN og WHO.

Både Norges Forskningsråds nye hovedstrategi og EUs Horisont 2020 program løfter frem temaet. Dette betyr at det kan søkes forskningsmidler fra mange kilder, hvor alt fra Oslofjordfondet, Helse Sørøst, Norges Forskningsråd til H2020 kan være aktuelt. Forsknings- og innovasjonsstrategien HelseOmsorg21 ble ferdigstilt juni 2014 og målet med strategien har

vært å skape en målrettet og helhetlig innsats for det 21. århundre i verdikjeden fra forskning til innovasjon og kommersialisering. Det nye programmet Helsevel 2015-2024 har sitt utspring i HelseOmsorg21.

Høyskolen skal ha en profesjonsrettet og arbeidslivsrettet profil. Utfordringen med å kunne gi god og riktig omsorg til eldre og pleietrengende er felles for hele regionen. Den framtidige HSN vil dekke en region med nesten 700 000 innbyggere, og HSN vil ha en eksplisitt oppgave i å betjene helsesektoren med innovasjoner og ny teknologi. HSN vil ha faglig spisskompetanse både på teknologifakultetene og helsefakultetene. Fra teknologisk side benyttes kompetanse fra datateknikk, datafangst, programvareutvikling, matematiske og statistisk modellering, sensorteknologi, billedanalyse, mikro/nanoteknologi, områder hvor de to institusjoner allerede er svært sterke, men som nå kan benyttes i en ny anvendelse. Fra helsesiden finnes det spisskompetanse blant annet på «Vitensenteret helse og teknologi» i Drammen, og «Innovatoriet» på Bakkenteigen vil kunne fungere som et mellomledd mellom sluttbrukere, tjenesteytere, produsenter og forskere. Det er etablert flere forskergrupper innenfor temaet, og forskning innenfor helse- og velferdsteknologi vil kunne fungere godt innenfor ph.d.-satsningene på henholdsvis Teknologi- og Helse-fakultetet. Det finnes i dag også flere pågående forskningsprosjekter på HBV/HiT innenfor denne tematikken.

Innenfor området er det etablert samarbeid mellom de respektive høyskolene og omkringliggende kommuner/offentlige aktører og med andre UH-institusjoner. Det er også mange eksempler på bedriftssamarbeid i tillegg til at HBV er medlem av Oslo Medtech, som er et NCE i helseteknologi, samt NCE innen Mikro- og nanoteknolog.

4.4 VELFERDSSTAT, MENNESKERETTIGHETER OG SOSIAL INNOVASJON

Om satsingsområdet

Velferdsstaten opplever stigende behov for tjenester, blant annet som følge av aldrende befolkning og stadig økende forflytting av folk gjennom Europa, nå aktualisert av den største flyktningsstrømmen etter andre verdenskrig. Samtidig er offentlige budsjetter under press. Denne situasjonen vil i lang tid fremover utfordre det norske og europeiske samfunn på sentrale felt. Mange av utfordringene vil handle om den rollen profesjonsutøvere, som bl.a. HSN utdanner, har i velferdsstaten – og deres evne til å håndtere mangfold, etiske dilemmaer, samt demokratiske og menneskerettslige utfordringer.

Den nordiske velferdsstaten har historisk sett vært Vestens stifinnere, med ambisjoner om å realisere universelle idealer. Nye komplekse behov vil innebære at demokratiske prinsipper og verdier utfordres, ikke minst når det gjelder menneskerettslige perspektiver. Offentlige tjenester vil endres og fornyes, og dette vil få en rekke konsekvenser – som må sees i sammenheng. Det tverrfaglige satsingsområdet «Velferdsstat, menneskerettigheter og sosial innovasjon» (VEMSI) vil rette blikket mot offentlige tjenester innenfor helse, sosialt arbeid, barnehage og grunnskole, med vekt på hvordan grupper i samfunnet skal kunne oppnå god livskvalitet, sosial integrasjon og likeverd i vid forstand.

Konkret innebærer dette at VEMSI skal frambringe ny kunnskap om forhold som a) Utvidelse av velferdsstatens universalisme og konsekvenser av dette – sett i lys av offentlige tjenesters potensiale for å fremme sosial og økonomisk likhet. b) Velferdstjenestenes betydning for sosial integrasjon. c) Velferdstjenestenes forankring i et arbeidsmarked i forandring. VEMSI skal være i kunnskapsfronten innenfor dette feltet generelt, og spesielt bidra med forskning av en kvalitet som holder høy internasjonal standard.

Kjernegruppen som utgjør spisskompetansen innenfor denne satsningen består av av ca 30 forskere fra både HiT og HBV. Mange av disse har klare karrieremål som innebærer høyt faglig engasjement og trykk, og til sammen har de et stort antall vitenskapelig publiseringer innenfor eller i randsonen av feltet. I HSN for øvrig er det flere fag- og forskningsmiljøer som kan være potensielle samarbeidspartnere, med en rekke personer som relativt raskt kan kjenne seg tiltrukket av og bli klare for å bidra innenfor VEMSI.

Fag- og forskningsområdet har stor samfunnsmessig relevans og legitimitet, og ny kunnskap på dette feltet må antas å bli sterkt etterspurt i årene som kommer.

Forskningsresultatene vil være svært godt egnet til å videreutvikle profesjonsutdanningene ved HSN fra bachelor- til masterprogram, og VEMSIs forskningsfelt vil bidra til å styrke og berike eksisterende ph.d'er som Pedagogiske ressurser og læreprosesser i barnehage og skole, Kulturstudier, og Personorientert helsearbeid.

Samarbeid med eksterne miljøer som kommuner, fylkeskommuner og statlige aktører er etablert. Det samme gjelder kontakt og samarbeid med flere nasjonale og internasjonale nettverk, forskningsmiljøer, sentre og satsningsområder. Økende ulikhet i samfunnet blir av EU pekt på som en potensiell trussel for demokrati og sosial integrasjon. Derfor er dette et fokusområde innenfor Horizon 2020 gjennom «Europe in a changing world - Inclusive, Innovate and Reflective Societies» som kommer i 2016. For øvrig harmonerer VEMSIs inngang til feltet godt med EUs ambisjoner om nødvendige forbindelser mellom forskning og innovasjon. Andre finansieringskilder er Norges forskningsråd HELSEVEL, FINNUT, SAMKUL og Offentlig sektor ph.d.

4.5 REALFAG I PROFESJONSUTDANNINGENE

Om satsingsområdet

Realfag i profesjonsutdanningene er et mulig tverrfaglig satsningsområde hvor HSN kan ta en nasjonal posisjon basert på den fagkompetansen HSN får totalt sett innen blant annet realfag og pedagogikk. HSN skal profilere seg som en profesjonshøyskole/universitet og bør derfor ta et nasjonalt ansvar for problemstillinger knyttet til profesjonsutdanningene på et generisk nivå. Det er av vesentlig betydning for Norge som kunnskapsnasjon at våre profesjonskandidater har solide kunnskaper i de realfagene som profesjonen krever. Utfordringene i grunn- og videregående skole forplanter seg videre oppover til høyere utdanning. De som velger en profesjonsutdanning gjør ofte ikke dette fordi de er spesielt interesserte i realfag. Dette påvirker rekruttering, inntakskvalitet, karakternivå, strykprosent og gjennomstrømning, og har vist seg å være en gjennomgående utfordring i større eller mindre grad i alle profesjonsutdanninger, også ved HSN. Ved å fokusere på utfordringene i realfagene i de ulike profesjonsutdanningene vil man styrke det faglige grunnlaget for den enkelte student, noe som igjen kan føre til både bedre forståelse i andre fag og økt læringsutbytte totalt sett.

Det forskes på realfagsdidaktikk ved HSN i dag. Høyskolen vil være tjent med å videreutvikle et kompetansemiljø hvor det fokuseres på forskning og utvikling knyttet til realfagene i profesjonsutdanningene. En mulig satsning er å opprette et «Senter for realfag i profesjonsutdanningene» som skal se spesielt på realfagenes rolle i profesjonsutdanningene og ha ansvar for forsknings- og utviklingsprosjekter knyttet til realfag i profesjonsutdanningene, derunder veiledning og forskning på master- og doktorgradsnivå. Satsningen bør kobles opp mot og sees i sammenheng med arbeidet i Delprosjekt 5, E-campus og e-læring, hvor det fokuseres på nye digitale undervisningsformer, samt opprettelse av et «Teaching and learning center».

Aktuelle eksterne samarbeidspartnere er lokalt og regionalt næringsliv, grunn- og videregående skoler, kommuner og fylkeskommuner, samt eksisterende sentra for fremragende utdanning. Disse forsker på ulike aspekter relatert til profesjon, realfag, naturvitenskap og læring. Likevel vil det være mulig for HSN å ta en posisjon her ved å fokusere spesifikt på Realfag i profesjonsutdanningene.

Mulige finansieringskilder er blant annet departementer, regionale og nasjonale forskningsfond, EU og regionalt næringsliv. Av aktuelle satsinger kan nevnes Forskningsrådets langsiktige satsing FINNUT for forskning og innovasjon i utdanningssektoren. Programmet vil allokere 700 millioner kroner i perioden 2014-2023. Horisont 2020 har definerte satsinger innen «science education» som det kan være aktuelt å se på. Satsningen vil kunne være avhengig av noen interne midler for å komme i gang.

4.6 HELSEFREMMEDE ARBEID

Om satsingsområdet

Hvert samfunn produserer sine karakteristiske helseproblemer. Løsningen på dagens utfordringer ligger derfor ikke utelukkende innenfor medisinen eller helsevesenets domene. Når ansvaret for helsefremmende arbeid i dagens samfunn er spredt til en rekke fagområder og instanser, avslører dette et karakteristisk trekk ved selve saken: Helse er ikke, og kan ikke være, en oppgave for en enkelt sektor, men er et anliggende som griper dypt inn i en rekke fagområder og samfunnssektorer.

HSN vil derfor ha en flerfaglig tilnærming til helse. Det skal rette et kritisk blikk på livsmiljø, helsepolitikk, helseforvaltning og på konkrete tiltak og praksiser i ulike sektorer som har ansvar for folkehelsen. HSN skal være i kunnskapsfronten innenfor helsefremmende arbeid generelt, og bidra med egen forskning av en kvalitet som holder internasjonal standard.

Konkret innebærer dette at HSN skal: a) Frembringe ny kunnskap om hva som fremmer den enkeltes helse i ulike livssituasjoner og livsløpsfaser. b) Frembringe ny kunnskap om hvordan sentrale samfunnsinstitusjoner/arenaer (barnehager, fritidstilbud, skole, sykehus og sykehjem osv.) kan bli helsefremmende. c) Frembringe ny kunnskap om praktisk-pedagogisk kompetanse, og kunne utvikle arbeidsformer som bygger opp under og styrker individets helse, og som kan iverksettes innen barnehage, skole, helse- og sosialtjeneste, helseforetak o.l.

HSN utgjør et mangfold av fagmiljøer som på ulike måter berører temaet helsefremmende arbeid. Vi har derfor muligheten til å analysere temaet helse på en bredere og mer flerfaglig måte enn det som er vanlig innenfor andre helserelaterte utdanninger.

4.7 BÆREKRAFTIG UTVIKLING

Om satsingsområdet

Begrepet bærekraftig samfunn refererer som oftest til en samfunnstilstand som kan beskrives som regenerativ. I et slikt samfunn er kretsløpstankegangen gjeldende på alle områder, generasjonsperspektivet vektlegges og det langsiktige globale perspektivet reduserer samfunnets risiko. Vi står overfor store utfordringer knyttet til klimaendringer, miljøgifter, ivaretagelse av økosystemer og naturressurser. Bærekraft bør også knyttes til den sosiale og økonomiske utviklingen innenfor områder som helse, utdanning, samfunnsstyring og rettferdig fordeling. Målet om en bærekraftig utvikling er forankret i FNs sytten bærekraftsmål og i EU sine sju tematiske samfunnsutfordringer.

Livsgrunnlaget er under press som følge av klimaendringer, ødeleggelse av naturen og et voksende energibehov. Det er derfor blant annet nødvendig med sterkere satsing på kunnskap om fornybare energiløsninger, miljøvennlig transport, reduserte utslipp, bærekraftige byer og bærekraftig vannforvaltning. Både Forskningsrådet og EU, gjennom H2020, har identifisert behovet for styrket grunnleggende klimaforståelse for å vurdere effekter og omstillingsbehov og setter fokus på helhetlig sirkulær økonomi. Norsk forskning må bidra til fornybare energiløsninger hvor viktige satsingsområder er solenergi, offshore vindkraft, vannkraft, og bioenergi. Det må videre forskes på og utvikles mer fleksible energisystemer og systemer og metoder som reduserer miljøbelastning gjennom mer effektiv energiutnyttelse og grønne transportløsninger. Fossile energikilder vil ikke forsvinne ut av bruk på en god stund, og det vil derfor også være viktig med en satsing på forskning og utvikling innen CO₂-fangst og lagring.

Den nye høgskolen, HSN, vil samlet ha forskningsmiljøer med høy kompetanse på bærekraftig utvikling av områdene energi, vann, industri og teknologi som er identifisert som viktige utfordringer for næringsliv, offentlig sektor og samfunnet som helhet både lokalt, regionalt og globalt. Dette er fagområder som: limnologi/ferskvannøkologi, vannforvaltning, aquakultur, hydrologi, grunnvannsteknologi, GIS, renseteknologi, ingeniørfag, mikro- og nanoteknologi og innovasjon. Andre fagområder som kan være av betydning inn mot dette området er økonomi, historie, sosiologi, sosialantropologi etc. - fagområder som sammen kan bidra til å utvikle tverrfaglige søknader i grensesnittet mellom naturvitenskap, teknologi og samfunn. Totalt finnes det på dette området et sted mellom 30 og 60 forskere som publiserer jevnlig. I tillegg er det ca 60 stipendiater. Forskerne har et godt nettverk både nasjonalt og internasjonalt.

HSN vil ha et betydelig studietilbud innen dette området med flere BA, MA, og PH.D.-program. Disse vil kunne videreutvikles og styrkes betydelig når miljøene ved de to nåværende høgskolene, HiT og HBV, kan se hele studieporteføljen under ett. Det vil også åpne for nye tverrvitenskapelige forskningsområder som kan danne grunnlag for betydelig virksomhet innen bærekraftig utvikling. Dette omfatter ulike teknologiske og naturvitenskapelige fagområder, men kompetansen og mulighetene mot samfunnsvitenskapene er skjæringsflater som kan åpne for forskning og utdanningsprogram med mange interessante tverrfaglige problemstillinger.

4.8 SYN, MOTORIKK OG LÆRING

Om satsingsområdet

Frafall i videregående skole er en viktig nasjonal utfordring. Mange elever avslutter grunnskolen med store grunnleggende mangler i kunnskapen sin. Internasjonale studier viser at det er sammenheng mellom ukorrigerte synsfeil og dårligere læringsutbytte i grunnskolen. Barn og unges krav til godt syn og god motorikk har økt betraktelig med innføringen av digitale læringsbrett og økt bruk av digitale læringsplattformer. Fysisk aktivitet har betydning for konsentrasjon og trivsel. For å forbedre norsk grunnskolelærerutdanning er det behov for å forstå barn og unges fysiske og psykiske forutsetninger for å kunne lære. Et svært viktig aspekt her er sammenhengen mellom barn og unges syn, grov- og finmotoriske ferdigheter og læring. Satsingen kan realiseres i skjæringspunktet mellom synsvitenskap, kroppsøving/idrettsfag og lærerutdanning ved HSN. Viktige forskningsspørsmål vil være relatert til betydningen av sensorisk-motoriske funksjon og læring, og hvordan koblingen mellom sensorisk-motoriske ferdigheter kan trenes for å forsterke kognitiv kapasitet og innlæring fra tidlig skolealder.

Ludviksen-utvalget peker på at kravet til kompetanse i det 21. århundre vil preges av et samfunn som er i rask endring. Elevene må ha evne til å arbeide selvstendig, være bevisst sine egne læringsstrategier, balansere kortsiktige og langsiktige mål, ha god utholdenhet,

konsentrasjon og gjennomføringsevne, samt være nysgjerrig og utfordre seg selv. For å kunne lykkes med dette vil koblingen mellom kunnskap om undervisning og læring sammen med synsvitenskap kunne skape en ny forståelse og innsikt som kan medvirke til at flere barn og unge lykkes i å oppnå de kompetansene som vektlegges.

Dette satsningsområdet vil være unikt i Norden, fordi HSN vil være den eneste utdanningsinstitusjon som kan tilby et fullt spekter av lærerutdanninger for alle aldersnivå, disiplinbasert idrettsfaglige og synsvitenskapelige utdanninger. Det vil kunne integrere og bygge kunnskap og forskning som også bidrar til å utdanne profesjonsutøvere som har en unik tverrfaglig forståelse for tematikken. HSN er enestående på synsvitenskapelige utdanninger og innehar spisskompetanse gjennom Nasjonalt senter for optikk, syn og øyehelse. Ph.d.-programmet Pedagogiske ressurser og læreprosesser i barnehage og skole omfatter forsknings- og fagmiljøer som representerer høy kompetanse på det pedagogiske feltet. Det er i dag flere enn 30 forskere ved HSN som arbeider med nærliggende tematikker. Senter for IKT i utdanning (underlagt Kunnskapsdepartementet) er en samarbeidspartner sammen med kommuner og fylker. Det er eksisterende samarbeid med Universitetene i Leeds og Oxford innenfor tematikken. Oslojordfondet har gitt forprosjektmidler og har signalisert at dette er av stor interesse for regionene, men som også vil ha betydning internasjonalt.

4.9 TVERRFAGLIGE SATSINGSOMRÅDER: OPPSUMMERING OG KONKLUSJON

Prosjektgruppen har presentert 7 tverrfaglige satsingsområder. I styresakene om fusjon mellom HBV og HiT fremheves det hvordan sammenslåingen av institusjonene kan legge grunnlag for faglig nyskaping innen forskning og utdanning. Prosjektgruppen mener at alle de 7 forslagene er spennende ansatser til tverrfaglige samarbeid som kan bidra til faglig nyskaping.

Prosjektgruppas erfaring er at det er gode muligheter for å bringe frem mange lovende forslag til tverrfaglige satsinger i ny institusjon, og anbefaler at ledelsen utformer en åpen invitasjon til hele organisasjonen om å bringe inn godt begrunnede forslag til nye fremtidige tverrfaglige satsinger. Her støtter prosjektgruppen seg til anbefalingen fra forprosjektet om å gjennomføre en «systematisk og ledet prosess med klare bestillinger til miljøene» blant annet når det gjelder hvilke samfunnsutfordringer satsingene retter seg inn mot, utforming av problemstillinger, dokumentasjon av kompetanse og beskrivelse av eksterne samarbeidspartnere og nettverk.

Forprosjektet har gjennomført vurderinger av de ulike tverrfaglige satsingsområdene og disse er presentert i den rapporten som er overlevert rektorene 15. november 2015.

5 MÅL OG PRIORITERINGER FOR HSN

5.1 INNLEDNING

I mandatet står det at prosjektgruppen skal foreslå faglige visjoner, mål og prioriteringer for den nye institusjonen i et 5-10 års perspektiv. Prosjektgruppen har valgt å organisere sine forslag til målsettinger i tråd med ny målstruktur i sektoren, slik at HSN i neste omgang har en egnet struktur for å trekke dette arbeidet videre inn i andre prosesser i sektoren. Under hvert av målene har vi trukket ut noen setninger fra Kunnskapsdepartementets foreløpige tildelingsbrev som gir en utdypning av de fire målformuleringene.

Prioriteringene har tatt utgangspunkt i HSN sin ambisjon om å bli akkreditert som universitet med en profesjons- og arbeidslivsrettet hovedprofil. I tillegg står samfunnsoppdraget slik dette fortolkes i ulike grunnlagsdokumenter helt sentralt. Også dette får konsekvenser for de målsettingene som foreslås, i kombinasjon med mer overordnede strategiske vurderinger i forhold til trender og utfordringer som tegner seg i feltet. Under hvert av de fire hovedmålene er det foreslått en del overordnede prioriteringer for å nå målene. Prosjektgruppen har ikke sett det som sin oppgave å operasjonalisere prioriteringene videre i konkrete forslag til tiltak.

5.2 FORSLAG TIL MÅL OG PRIORITERINGER

1. Høy kvalitet i utdanning og forskning

«For å møte utfordringene samfunnet står overfor må norsk høgre utdanning og forskning ha høy kvalitet. Studentane må få god undervisning uansett kva studiestad dei har valt. Arbeids-givarar må vere trygge på at kandidatane er godt kvalifiserte, og samfunnet må kunne stole på at forskinga blir utført i solide fagmiljø med høy kompetanse.»⁵

For å oppnå dette målet vil HSN prioritere følgende:

- Tilby gjennomgående forskningsbaserte utdanningsløp av høy kvalitet fra bachelor til ph.d. innenfor høgskolens fagområder
- Etablere en 5-årig lærerutdanning i alle skolefag og være blant de nasjonalt ledende innfor lærerutdanning m.h.t. utdannings- og forskningskvalitet
- Forsterke samarbeidet med samfunns- og næringsliv for å styrke relevansen av utdanningen og forskningsaktiviteten
- Forsterke tverrfaglig samarbeid mellom institutter og fakulteter
- Øke deltakelsen i internasjonale forskningsprosjekter og nettverk
- Øke kvalitet og kvantitet av forskningsproduksjon og publiseringer
- Øke andel førstestillingskompetanse, samt andel professor- og dosentstillinger
- Øke antall stipendiatstillinger, både KD finansierte og med eksterne finansieringskilder

2. Forskning og utdanning for velferd, verdiskaping og omstilling

«Noreg har eit kunnskapsintensivt arbeidsliv med behov for oppdatert kunnskap og kompetanse. Skal universitet og høgskular fylla denne rolla, må dei ha eit utstrakt samarbeid med samfunns- og næringsliv. Noreg treng forskning, fagleg og kunstnarleg utviklingsarbeid, kunnskapsdeling og kandidatar som bidrar til nødvendig omstilling, innovasjon og verdiskaping i offentleg og privat sektor.»⁶

For å oppnå dette målet vil HSN prioritere følgende:

- Være regionens førstevalg som samarbeidspartner for samfunns- og næringsliv og som leverandør av forskningsbasert kunnskap
- Integreere innovasjon og entreprenørskap i alle utdanningsløpene
- Stimulere og bidra i samfunnsdebatten med formidling av kunnskap, innovasjon og kritiske perspektiver.
- Øke tilfanget av forretningsideer og patenter fra ansatte og studenter og tilrettelegge for kommersialiseringer av innovative ideer.

⁵ Kunnskapsdepartementet – *Orientering – førebels tildelingsbrev – Orientering om forslag til statsbudsjettet 2016 for universitet og høgskoler.*

⁶ Samme referanse

- Øke omfanget av bidrags- og oppdragsinntekter

3. God tilgang til utdanning

«Utdanningstilbudet skal legge til rette for god tilgang til nødvendig arbeidskraft og kompetanse i alle delar av landet. Tilgang inneber ikkje berre geografisk nærleik, men også at studietilbudet er tilpassa ulike typar studentar og gjer det mogleg med livslang læring.»⁷

For å oppnå dette målet vil HSN prioritere følgende:

- Tilby fleksible utdanninger som skaper selvstendige og omstillingsdyktige samfunnsborgere og yrkesutøvere
- Være av de beste på e-læring
- Fremme og sikre internasjonal rekruttering og mobilitet av studenter og fagansatte
- Øke utdanningskapasiteten i regionen med nye studieplasser i tråd med befolkningsveksten og studietilbøyelighet
- Være en attraktiv institusjon med minimum to primærstøttere pr. studieplass
- Utvikle høyt anerkjente læringsmiljøer med nærhet til og god oppfølging av studentene.
- Være en attraktiv institusjon med sterkt studentengasjement både i og utenfor studierelaterte aktiviteter.

4. Effektiv, mangfoldig og solid høyere utdanningssektor og forskningssystem

«Det vil framleis vere behov for samarbeid, arbeidsdeling og fagleg konsentrasjon i universitets- og høgskolesektoren etter at strukturreforma er gjennomført. Institusjonane må halde fram med å sjå korleis dei saman kan løyse utfordringar i sektoren. Institusjonar som har grunnlag for det, er forventa å dyrke fram utdannings- og forskingsmiljø som kan hevde seg heilt i verdstoppen.»⁸

For å oppnå dette målet vil HSN prioritere følgende:

- Utvikle en fleksibel organisasjon der fag og administrasjon arbeider sammen for å ivareta det samlede samfunnsoppdraget
- Samarbeide og skape handlingsrom på tvers, internt og eksternt, for å utvikle fag- og forskningsmiljøer som hevder seg nasjonalt og internasjonalt
- Være en demokratisk og ettertraktet arbeidsplass for studenter og ansatte og bidra til mangfold og likestilling i arbeidsliv og egen institusjon
- Tilrettelegge for en sikker administrativ og serviceorientert drift for å utnytte samfunnets ressurser effektivt og for at alle brukere skal tilbys kvalitativt gode administrative tjenester
- Føre en personalpolitikk som bidrar til gode arbeids- og læringsmiljøer, med vekt på utvikling av medarbeidere og tilrettelegging for medbestemmelse.

6 KONKLUSJON

Prosjektgruppa har utarbeidet et forslag til faglig plattform og profil for HSN. Den faglige plattformen er konkretisert som ti ulike fagområder, hvor hver av disse er konstruert som en unik blanding av fag, metoder og praksis. De fleste av disse fagområdene muliggjør en

⁷ Samme referanse

⁸ Samme referanse

utvikling av faglig spisskompetanse innenfor rammen av høgskolens syv doktorgradsprogrammer.

HSN har en tverrfaglig, praksisnær og regionalt orientert profil. Åtte ulike campuser i tre fylker bidrar til at institusjonen er tett på både studenter, arbeidsliv og samfunnet for øvrig. Samarbeid med offentlig sektor og næringsliv i både studier og forskning er et utmerket utgangspunkt for løpende tilbakemeldinger på relevans og kvalitet på alt det høgskolen leverer av kompetanse. Vi utvikler våre studier og spisser våre forskningstema, samtidig som vi utvikler morgendagens arbeids- og næringsliv. Vi forsker sammen med våre omgivelser, og tilpasser våre studier til samfunnets behov.

HSN tilbyr utdanning og forskning innenfor en rekke fagområder. HSN er bra dimensjonert i forhold til den store regionale etterspørselen etter lærere, sykepleiere, ingeniører og økonomer. Vi kan konkludere med at HSN har et bredt spekter av spennende fagområder. Prosjektgruppas arbeid må betraktes som et første dykk ned i fag og fagområder. HSN har en faglig plattform som gir store muligheter for samarbeid på tvers av etablerte studieprogram og institutter. En inngående undersøkelse av kompetanse og forskningsinteresser er nødvendig for å gi et mer fullstendig bilde av samarbeidsmulighetene.

De fleste av de fagområdene HSN tilbyr er bygd opp av fag og tema som direkte og indirekte har relevans i en femårig lærerutdanning. HSN har betydelig kompetanse innenfor skolefagene matematikk, norsk, engelsk, samfunnsfag, pedagogikk, naturfag og praktisk-estetiske fag. Disse og mange andre fag er byggeklosser i tverrfaglige fagområder i dag, og spørsmålet er om disse også kan brukes som ressurser i en framtidig lærerutdanning. Dette har ikke prosjektgruppa diskutert.

I presentasjonen av HSN sine fagområder har vi ikke levert en uttømmende liste. Det betyr at flere fagområder er puttet inn under grove kategorier, og slik sett ikke har blitt presentert i hele sin fylde. Dette gjør at ikke alle har fått den oppmerksomhet de fortjener. Det beklager vi naturligvis.

Mange av HSNs fagområder - slik som «synsvitenskap», «maritim virksomhet», «friluftsliv», «tradisjonskunst» - er spesialiteter som er med på å gi institusjonen et særpreg. Dette er fagområder som er relativt små målt i antall ansatte og studenter, men som samtidig står i nasjonal og internasjonal særstilling. Dette er faglige profiler som kan brukes til å synliggjøre HSN.

I tillegg til disse spesialområdene tilbyr HSN doktorgradsutdanning innenfor syv ulike fagområder. Doktorgradene gir HSN en faglig spissing som samtidig tydeliggjør institusjonens faglig profil. Mange av doktorgradene kan sies å være relativt brede og består av to eller flere fagområder. En slik faglig bredde har mange fordeler, blant annet gjennom å danne grunnlag for tverrfaglig forskning og innovative tilnæringsmåter. Vi ser at en slik «bredde» gjør at HSN får relativt få sterke forskere innenfor hver spesialitet. Dette kan gjøre det utfordrende å hevde seg i den nasjonale og internasjonale konkurransen om forskningskroner.

Prosjektgruppa mener at sammenslåingen av de to institusjonene kan danne grunnlag for sterke forsknings- og utdanningsfellesskap. Fusjonen gir oss mulighet til å kombinere "spesialitet" med "mengde". Dette gjør oss i stand til å ta nasjonale posisjoner innenfor flere forskningsområder.

Det overordnede målet for HSN er å ha høy faglig kvalitet slik at institusjonen akkrediteres som universitet. Beskrivelsene og analysen av faglig plattform og faglig profil må ses i lys av dette målet. Universitetsstatus krever høy score på en rekke faktorer, som direkte og indirekte har

relevans for utdannings- og forskningskvalitet. Disse faktorene har vi forsøkt å operasjonalisere i form av noen forslag til målformuleringer.

Det gjenstår et betydelig arbeid når det gjelder prioriteringsdiskusjonen. Hvilke fagområder bør gis drakraft i HSN? Hvor mange doktorgradsprogrammer kan HSN bære? Er det kompetanseområder utenfor kjernen i doktorgradsprogrammene som gjennom fusjonen er blitt så sterke at de kan gi HSN en nasjonal posisjon? Hvor mange faglige satsinger har HSN økonomi til å bære? HSN har svært mange fagområder som både leverer studieprogrammer og forskningsarbeid. Spørsmålet er om det også finnes muligheter for flerbruk av studietilbud, som i neste omgang kan frigjøre ressurser som kan kanaliseres til en sterkere forskningsinnsats innenfor prioriterte forskningsområder.

Slike prioriteringsdiskusjoner mener gruppa er nødvendig, og vi tror at HSN må øremerke ressurser til strategiske satsinger som kan styrke institusjonens posisjon innenfor utvalgte satsinger. Kunsten er å få til slike satsinger uten å svekke fagområder som i dag fungerer godt. Denne rapporten er kun første steg i kartleggingen av forutsetningene for å ta slike strategiske valg.